

**TUKUMA NOVADA
ATTĪSTĪBAS
PROGRAMMA 2022.-2028.
GADAM**

STRATĒGISKĀ DAĻA

TUKUMS, 2022

APSTIPRINĀTA
ar Tukuma novada domes
30.03.2022. lēmumu (prot. Nr. 6, 3.§)

TUKUMA NOVADA ATTĪSTĪBAS PROGRAMMA 2022.–2028. GADAM STRATĒGISKĀ DAĻA

Vāka foto: Tukuma novada pašvaldība

TUKUMS, 2022

SATURS

IEVADS	3
1 TUKUMA NOVADA RAKSTUROJUMS.....	5
2 PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS KOPSAVILKUMS	6
3 STRATĒGISKĀ DAĻA.....	18
3.1 VIDĒJA TERMIŅA PRIORITĀTES.....	18
3.2 RĪCĪBAS VIRZIENI UN UZDEVUMI.....	21
4 SASKAŅOTĪBA AR NACIONĀLA, REĢIONĀLA UN VIETĒJA LĪMEŅA TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM.....	24
4.1 ATBILSTĪBA NACIONĀLA UN REĢIONĀLA LĪMEŅA PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM.....	24
4.2 ATBILSTĪBA VIETĒJA LĪMEŅA PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM.....	31
5 ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS UZRAUDZĪBAS KĀRTĪBA.....	34
5.1 ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS IEVIEŠANAS UZRAUDZĪBAS PĀRSKATS	34
5.2 PRIORITĀŠU, RĪCĪBAS VIRZIENU NOVĒRTĒŠANAI VIDĒJĀ TERMIŅĀ SASNIEDZAMIE REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI	35

IEVADS

Tukuma novada attīstības programma 2022.-2028. gadam (turpmāk tekstā - Attīstības programma) ir Tukuma novada pašvaldības vidēja termiņa attīstības plānošanas dokuments, kurā noteiktas prioritātes, rīcības virzieni un uzdevumi.

Attīstības programma ir izstrādāta pēc 2021.gada administratīvi teritoriālās reformas. Ar 2021. gada pašvaldību vēlēšanās jaunieievēlētās pašvaldības domes pirmo sēdi 2021. gada 1. jūlijā izbeidzās visu bijušo Tukuma, Kandavas, Engures un Jaunpils novadu pašvaldību domju pilnvaras un jaunizveidotā Tukuma novada pašvaldība ir attiecīgajā novadā iekļauto pašvaldību institūciju, finanšu, mantas, tiesību un saistību pārņēmēja.

Attīstības programma izstrādāta Tukuma novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijā 2022.-2042. gadam noteiktās pašvaldības ilgtermiņa attīstības vīzijas, stratēģisko mērķu un ilgtermiņa prioritāšu sasniegšanai.

Izstrādē ir ņemti vērā valsts un plānošanas reģiona līmeņa plānošanas dokumenti - Latvijas Nacionālais attīstības plāns 2021. – 2027. gadam (NAP2027, apstiprināts Saeimā 2020. gada 2. jūlijā, un tā īstenošana ir sākusies no 2021.gada), Kurzemes plānošanas reģiona Attīstības programmas 2021.-2027. gadam (2. redakcijas projekta sabiedriskā apspriešana notika 2021. gadā no 10. novembra līdz 10. decembrim), kā arī Latvijas Republikas ministriju nozaru pamatnostādnes un novada nozaru attīstības plāni.

Attīstības programmas izstrādē ir ievēroti šādi attīstības plānošanas un reģionālās attīstības principi:

- Ilgtspējības princips – teritorijas attīstība tiek plānota, lai saglabātu un veidotu esošajām un nākamajām paaudzēm kvalitatīvu vidi, līdzsvarotu ekonomisko attīstību, racionālu dabas, cilvēku un materiālo resursu izmantošanu, dabas un kultūras mantojuma attīstību;
- Pēctecības princips – teritorijas attīstības plānošanas dokuments ir izstrādāts, izvērtējot spēkā esošos attīstības plānošanas dokumentus un to īstenošanas praksi;
- Vienlīdzīgu iespēju princips – nozaru un teritoriālās, kā arī privātpersonu un sabiedrības intereses tiek vērtētas kopsakarībā ar mērķi veicināt attiecīgās teritorijas ilgtspējīgu attīstību;
- Nepārtrauktības princips – teritorijas attīstību tiek plānota nepārtraukti, elastīgi un cikliski, uzraugot šo procesu un izvērtējot jaunāko informāciju, zināšanas, vajadzības un iespējamus risinājumus;
- Atklātības princips – teritorijas attīstības plānošanā un dokumentu izstrādē ir iesaistīta sabiedrība un nodrošināts informācijas un lēmumu pieņemšanas atklātums;
- Integrētas pieejas princips – ekonomiskie, kultūras, sociālie un vides aspekti ir saskaņoti, atsevišķu nozaru intereses ir koordinētas, teritoriju attīstības prioritātes ir saskaņotas visos plānošanas līmeņos, sadarbība ir mērķtiecīga, un tiek novērtēta plānoto risinājumu ietekme uz apkārtējām teritorijām un vidi;
- Daudzveidības princips – teritorijas attīstība tiek plānota, ņemot vērā dabas, kultūrvides, cilvēku un materiālo resursu un saimnieciskās darbības daudzveidību;
- Savstarpējās saskaņotības princips – teritorijas attīstības plānošanas dokumentu izstrāde noris, tos savstarpēji saskaņojot un izvērtējot citos teritorijas attīstības plānošanas dokumentos noteikto.

Attīstības programmu veido četras sadaļas katra savā sējumā:

1. **Pašreizējās situācijas analīze** - raksturoti galvenie situāciju raksturojošie fakti, attīstības tendences, problēmas un nepieciešamie risinājumi 12 nozarēs.
2. **Stratēgiskā daļa** - izstrādāta, ņemot vērā tematisko darba grupu un speciālistu diskusiju rezultātus. Ietverts koncentrēts pašreizējās situācijas kopsavilkums, vidēja termiņa attīstības prioritātes, rīcības virzieni, uzdevumi. Pamatota vidēja termiņa prioritāšu un rīcības virzienu atbilstība augstāka līmeņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem. Aprakstīta

īstenošanas uzraudzības kārtība un satur informāciju par uzraudzības ziņojuma sagatavošanas periodiskumu, analizējamajiem rezultativajiem rādītājiem.

3. **Rīcības un investīciju plāns** – apvienots un sagatavots septiņu gadu periodam, tajā norādītas nepieciešamās darbības un plānotie investīciju projekti stratēģiskajā daļā noteikto 8 rīcības virzienu un uzdevumu sasniegšanai.
4. **Pārskats par sabiedrības līdzdalības pasākumiem** - sniegta informācija par sabiedrības līdzdalības aktivitātēm - diskusijām, aptaujām un publiskās apspriešanas rezultātiem.

Šajā sējumā ir iekļauta **Stratēģiskā daļa**. Tā ir izstrādāta, ņemot vērā tematiskajās darba grupās un speciālistu diskusijās iegūto informāciju. Tajā ietverts koncentrēts pašreizējās situācijas kopsavilkums, 6 vidēja termiņa attīstības prioritātes, 8 rīcības virzieni un uzdevumi. Stratēģiskajā daļā ir pamatota vidēja termiņa prioritāšu un rīcības virzienu atbilstība augstāka līmeņa teritorijas attīstības plānošanas dokumentiem. Stratēģiskajā daļā iekļauta arī īstenošanas uzraudzības kārtība, tā ietver informāciju par uzraudzības pārskata sagatavošanas periodiskumu un analizējamajiem rezultativajiem rādītājiem.

Attīstības programmas izstrādātājs ir Tukuma novada pašvaldības administrācijas Attīstības nodaļa un personu apvienība SIA “Konsorts” un SIA “AC Konsultācijas”.

1 TUKUMA NOVADA RAKSTUROJUMS

Tukuma novads ir izveidots 2021. gadā administratīvi teritoriālās reformas rezultātā, apvienojot bijušo Tukuma, Engures, Jaunpils un Kandavas novadu pašvaldības. Novads kopš 2021. gada iekļauts Kurzemes plānošanas reģionā (pirms tam – Rīgas plānošanas reģionā). Tukums robežojas ar Kuldīgas novadu, Talsu novadu, Jūrmalas valstspilsētu, Mārupes novadu, Jelgavas novadu, Dobeles novadu un Saldus novadu. Tukuma novada administratīvais centrs ir Tukuma pilsēta (bijušais Tukuma rajona centrs), kurai pilsētas tiesības ir kopš 1795. gada. Attālums no Tukuma līdz galvaspilsētai Rīgai ir 65 km, līdz Kuldīgai – 96 km, Talsiem – 56 km, Jelgavai – 54 km, Dobelei – 45 km, Saldum – 72 km, Ventpīlij – 125 km un Liepājai – 168 km.

Novadā ir divas pilsētas – Tukums un Kandava un 21 pagasts – Cēres, Degoles, Džūkstes, Engures, Irlavas, Jaunpils, Jaunsātu, Kandavas, Lapmežciema, Lestenes, Matkules, Pūres, Sēmes, Slampes, Smārdes, Tumes, Vānes, Viesātu, Zantes, Zemītes un Zentenes pagasti. Novada platība ir 2448,39 km² (VZD dati uz 01.07.2021.).

Novadā 2021. gada sākumā dzīvoja 44 411 iedzīvotāji (CSP).

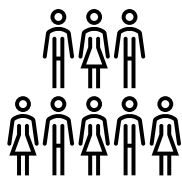
1. ilustrācija. Tukuma novada teritorija

2 PAŠREIZĒJĀS SITUĀCIJAS KOPSAVILKUMS

Attīstības prioritāšu un rīcības virzienu, uzdevumu noteikšanā nozīmīga loma ir esošās situācijas apzināšanai, identificējot novada stiprās un vājās puses, iespējas un draudus. Tādēļ šajā nodaļā īsā, koncentrētā formā ir apkopoti galvenie pašreizējās situācijas analīzes secinājumi, kā arī sniegti SVID analīzes rezultāti.

DEMOGRĀFIJA

Demogrāfiskā situācija reģionā raksturo sociālo ilgtspēju un izaugsmes iespējas. Saskaņā ar Centrālās statistikas pārvaldes (CSP) datiem 2021. gada sākumā jaunizveidotā Tukuma novadā, kurā apvienoti bijušie Engures, Jaunpils, Kandavas un Tukuma novadi, dzīvoja 44411 iedzīvotājs. Kopš 2017. gada sākuma iedzīvotāju skaits jaunizveidotā novada teritorijā ir samazinājies par 1769 iedzīvotājiem jeb 3,8% (PMLP). Latvijā samazinājums šajā periodā bija -2,9%, Kurzemes reģionā -5,0%.

2009. gadā, kad notika iepriekšējā administratīvi teritoriālā reforma, iedzīvotāju skaits jaunizveidotā novada teritorijā bija 51485 (CSP). Periodā līdz 2017. gadam tas samazinājās līdz 46180 iedzīvotājiem jeb par 10,3%. Savukārt kopš 2017. gada sākuma iedzīvotāju skaits jaunizveidotā novada teritorijā ir samazinājies par 1769 iedzīvotājiem jeb 3,8%, līdz ar to var secināt, ka iedzīvotāju sarukuma tendence lēnām, bet tomēr palēninās.

2021. gada sākumā visblīvāk apdzīvots ir bijušais Tukuma novads, kur iedzīvotāju blīvums uz 1 km² ir 24. Engures novadā šis rādītājs bija 20 iedz./km². Ievērojami zemāks blīvums ir Kandavas un Jaunpils novadā – attiecīgi 12 un 11 iedz./km². Kopumā situācija ir līdzīga Kurzemes reģiona vidējam rādītājam 18 iedz./km². Abu novada pilsētu blīvums ir atšķirīgs Tukuma pilsētā – 1256 iedz./km², Kandavas pilsētā – 356 iedz./km² (CSP).

Iedzīvotāju skaita negatīvās izmaiņas ietekmē dabiskā pieauguma un migrācijas saldo rādītāji. Abi šie rādītāji jaunizveidotā Tukuma novada teritorijā kopš 2016. gada ir negatīvi. Lielāks īpatsvars iedzīvotāju skaita samazinājumā, izņemot 2018. un 2020. gadu, ir negatīvajam migrācijas saldo, Latvijā kopumā lielāku īpatsvaru sastāda negatīvais dabiskais pieaugums. Kumulatīvi šajā periodā negatīvais migrācijas saldo gandrīz divkārt pārsniedz negatīvo dabisko pieaugumu.

Diemžēl nelabvēlīgā demogrāfiskā situācija un negatīvās migrācijas tendences, īpaši nomaļākajos pagastos, neļaus izvairīties no tālākas depopulācijas, un sagaidāms, ka no 2018. līdz 2030. gadam iedzīvotāju skaits apvienotajā Tukuma novadā saruks par 15,6% (saskaņā ar SIA “Jāņa sēta” prognozēm).

Turklāt arī demogrāfiskās slodzes līmenis ir nelabvēlīgi augsts – visās apskatītajās teritorijās iedzīvotāju skaits virs darbības vecuma būtiski pārsniedz iedzīvotāju skaitu līdz darbības vecumam, kas liecina par iedzīvotāju novecošanos. Demogrāfiskās slodzes līmenis 2021. gada sākumā Engures bija novadā – 650, bijušajā Tukuma novadā 623, Kandavas novadā – 592 un Jaunpils novadā - 577. Salīdzinājumam – vidēji Latvijā šis rādītājs - 616, Kurzemes reģionā – 635 (CSP).

Viens no būtiskiem iemesliem, kas noteikti neveicina pozitīvu demogrāfisko tendenci, ir labiekārtotu, maksāspējai atbilstošu mājokļu un pirmsskolas izglītības iestāžu trūkums.

IZGLĪTĪBA

Vislielāko īpatsvaru no kopējā iedzīvotāju skaita vecuma grupā virs 15 gadiem 2019. gadā Tukuma novadā veidoja iedzīvotāji ar vispārējo vidējo izglītību - 41%. Tā arī ir iedzīvotāju daļa, kurai darba tirgū saskaņā ar Ekonomikas ministrijas 2020. gada informatīvo ziņojumu “Par darba tirgus vidēja un ilgtermiņa prognozēm” tiek prognozēts vislielākais darbaspēka pārpalikums. Otra riska grupa ir iedzīvotāji ar pamatizglītību, kas veido 21% no iedzīvotāju skaita virs 15 gadiem jaunizveidotā Tukuma novadā. (CSP)

Jaunizveidotā Tukuma novada izglītības iestāžu tīklu uz 2021./2022. mācību gada sākumu veidoja 44 izglītības iestādes, tai skaitā: 12 pirmsskolas izglītības iestādes (no tām 2 privātās), 3 sākumskolas, 12 pamatskolas, 1 speciālās izglītības iestāde, 6 vidusskolas (no tām 1 Valsts ģimnāzija), 8 profesionālās ievirzes izglītības iestādes (no tām 1 privātā), 1 profesionālās izglītības iestādes un 1 augstākās izglītības iestādes filiāle.

Kopējais bērnu skaits līdz sešu vecumam novadā pēdējo piecu gadu laikā ir pieaudzis un stabilizējas. Ņemot vērā bērnu līdz sešu gadu vecumam skaita dinamiku, var prognozēt, kas izglītojamo skaits periodā līdz 2027. gadam sociāli ekonomiskās situācijas uzlabošanās rezultātā stabilizēsies. Kopumā, vērtējot pirmsskolas vecuma bērnu iesaisti pirmsskolas izglītības iestādēs jaunizveidotā Tukuma novadā 2021./2022. mācību gadā, secināms, ka 56% bērnu apmeklē pirmsskolas izglītības iestādes. Bērnu darzu pieejamības veicināšana ir starp pieciem, pēc iedzīvotāju domām, steidzamākajiem darbiem, kas pašvaldībai jārisina.

Bērnu skaitam jaunizveidotā Tukuma novadā, kas atbilst pamatizglītības un vidējās izglītības ieguves vecumam, ir tendence samazināties, izņemot bijušo Engures novadu. Demogrāfiskās prognozes un esošais skolu, īpaši vidusskolu klašu piepildījums jaunizveidotā Tukuma novadā norāda, ka esošais skolu tīkls netiek racionāli izmantots.

Interesu izglītības programmas jaunizveidotā Tukuma novadā tiek īstenotas visās piecās jomās: kultūrizglītības, sporta izglītības, tehniskās jaunrades, vides izglītības un citās programmās, tomēr akcentēta ir kultūrizglītība. Zema ir skolēnu iesaiste tehniskās jaunrades un vides interešu izglītībā. Bērnu un jauniešu interešu izglītības piedāvājuma attīstīšana iedzīvotāju aptaujā ir minēta kā viens no pieciem steidzamākajiem darbiem.

Jaunizveidotā Tukuma novadā darbojas viena Izglītības un zinātnes ministrijas pakļautības profesionālās izglītības iestāde PIKC Kandavas Lauksaimniecības tehnikums. Par profesionālās izglītības kvalitāti liecina izglītojamo profesionālās kvalifikācijas eksāmenu rezultāti. Par tehnikuma stipro pusi uzskatāms mūsdienīgs materiāli tehniskais nodrošinājums un atjaunota infrastruktūra, stabila sadarbība ar nozaru organizācijām un uzņēmumiem, profesionāli pedagogi un tas ir vienīgais tehnikums Kurzemes un Zemgales reģionā, kur var iegūt kvalifikāciju “Lauksaimniecības mehanizācijas tehniķis”. Profesionālās izglītības programmas piedāvā arī Tukuma novada speciālās izglītības iestāde, kura īsteno speciālo izglītību skolēniem ar īpašām vajadzībām.

Tukumā darbojas viena augstākās izglītības iestāde – Latvijas Universitātes Tukuma filiāle, kas galvenokārt piedāvā ar pedagogiju saistītas studiju programmas.

Mūžizglītības/pieaugušo izglītības segments Tukuma novadā ir fragmentēts, un pieejamā informācija par pieaugušo izglītības iespējām nesniedz potenciālajiem izglītojamajiem pilnīgu pārskatu par pieaugušo izglītības iespējām. Iedzīvotāju aptaujā kā steidzami darbi atzīmēti pasākumi izglītības veicināšanai iedzīvotājiem 50 gadu vecumā un vecākiem. Uzņēmēju aptauja norāda uz nepieciešamību pilnveidot profesionālo un pieaugušo izglītību atbilstoši darba tirgus pieprasījumam.

KULTŪRA

Jaunizveidotais Tukuma novads ietver plašu un daudzveidīgu kultūras institūciju (26 kultūras centri, 29 bibliotēkas, 13 muzeji, 6 kultūrizglītības iestādes un nevalstiskās institūcijas) tīklu, tai skaitā arī ārpus novada centra. Lai nodrošinātu iedzīvotājiem kultūras pakalpojumu pieejamību, īpaši pagastos (bibliotēku pakalpojumi un novadpētniecības darbs, kultūras centri kā radošas izpaušanās un amatiermākslas kolektīvu darbības vieta), svarīgi ir saglabāt esošo kultūras institūciju tīklojumu. Tomēr, ņemot vērā iedzīvotāju skaita samazināšanos pagastos un kultūras pakalpojumu lietotāju skaita samazināšanās tendenci (neskaitot 2020. -2021. gadu un epidemioloģisko situāciju), nepieciešamas izmaiņas kultūras institūciju darbības formās, iespējams tās paplašinot. Daudzās jaunizveidotā novada kultūras institūciju būvēs, neskatoties uz jau līdz šim veiktajiem ieguldījumiem, nepieciešams uzlabot infrastruktūru un pilnveidot materiāltehnisko bāzi, jāpaplašina infrastruktūra muzeju krājuma glabāšanai un eksponēšanai, mākslas izstādēm un vēl citi ieguldījumi.

Starptautiskās sadarbības veicinātāji ir pašvaldības sadraudzības pilsētas, biedrības, organizācijas. Kultūras un mākslas starptautiskās atpazīstamības veicināšanā iesaistījies nevalstiskais sektors (piemēram, biedrība “Pasaules kultūru telpa Tukumā”).

Jaunizveidotā Tukuma novada kultūrvēsturiskais mantojums ir daudzveidīgs, kura saglabāšana, izpēte un pieejamība ir liels izaicinājums, tomēr bagātīgais kultūras mantojums ir novada attīstības resurss.

SPORTS UN SABIEDRĪBAS VESELĪBAS VEICINĀŠANA

Jaunizveidotā Tukuma novadā ir daudzveidīgas sportošanas, aktīvās atpūtas un augsta sasnieguma sporta iespējas un tam atbilstoša sporta infrastruktūra. Novada pilsētās ir divas sporta skolas un kopējais audzēkņu skaits ir pieaugošs (1033 audzēkņi 2020./2021.m.g.). Visā novadā aktīvi darbojas sporta klubi un biedrības, kā arī pašvaldības sporta metodiķi, sporta organizatori, kuri ir nozīmīgi aktīvas sporta dzīves norisei pagastos.

Novadā ir atjaunota liela daļa no sporta zālēm un stadioniem (tostarp izglītības iestādēs), kuri ir pieejami iedzīvotājiem sportiskām aktivitātēm. Kopumā sportošanas iespējas ārā ir nodrošinātas blīvāk apdzīvotās vietās visā novadā, bet iekštelpās sportošanas iespējas ir pieejamas lielākajā daļā novada teritorijas. Pašvaldība pastāvīgi turpina uzlabot esošo infrastruktūru, lai veicinātu drošu, aktīvu un kvalitatīvu dzīves vidi.

Atbilstošas sporta infrastruktūras un fiziskās aktivitātes veicinošas vides pieejamība ir faktors, kas veicina un motivē ne tikai bērnus un jauniešus būt fiziski aktīviem, bet arī pārējo sabiedrību, it īpaši gados vecāku cilvēku pievēršanos aktīvam dzīvesveidam. Būtisks pašvaldību instruments ir veselības veicināšanas projekta aktivitātes, kā ietvaros notiek aktīva dzīvesveida popularizēšana sabiedrībā, tiek rīkoti virkne sporta pasākumu

	visa gada garumā. Tomēr, neskatoties uz to, atsevišķas iedzīvotāju grupas ir neaktīvas un neiesaistās piedāvātajos pasākumos un aktivitātēs
VESELĪBAS APRŪPE 	Jaunizveidotā Tukuma novadā 2020. gadā bija nodarbināta 191 ārstniecības persona, no kurām ārsti¹ bija 58, zobārsti – 23 (SPKC). Laika gaitā ārstniecības personu skaits novadā ir samazinājies. Izsakot ārstu skaitu uz 10 tūkst. iedzīvotājiem, Tukuma novadā 2020. gadā šis rādītājs bija 13,1. Salīdzinājumam Latvijā tas bija 33,9, savukārt Kurzemes reģionā – 19,7. Primāro veselības aprūpi 2020. gadā Tukuma novadā nodrošināja 28 ģimenes ārstu praksēs (NVD). Ģimenes ārsti un aptiekas pakalpojums jaunizveidotā Tukuma novadā ir pieejams visu bijušo novadu centros, un arī atsevišķās vietās ārpus šiem centriem, novadā ir arī feldšerpunkti. Tukuma pilsētā ir pieejama diennakts aptieka, kas ir vienīgā šāda veida aptieka 70 km rādiusā no pilsētas. Satraucošākais apstāklis primārajā veselības aprūpē ir ģimenes ārstu novecošanās tendence un nepietiekama paaudžu nomaina ģimenes ārstu praksēs. Neatliekamo medicīnisko palīdzību jaunizveidotā Tukuma novadā nodrošina divi NMPD brigāžu punkti pilsētās. Analizējot NMPD savlaicīgi izpildīto īpatsvaru no visiem izsaukumiem dzīvībai un veselībai kritiskos stāvokļos, secināms, ka 2020. gadā jaunizveidotā Tukuma novadā šis rādītājs bija 82%. Vislielākais izaicinājums ir savlaicīgi apkalpoti izsaukumi bijušajā Jaunpils novadā, kur rādītājs ir būtiski zemāks par vidējo – 2020. gadā vien 56% (SPKC). Valsts apmaksātus zobārstniecības pakalpojumus 2020. gadā novadā sniedz 13 zobārstniecības iestādes, no kurām vienai iestādei ir divas pakalpojuma sniegšanas adreses, savukārt privātus zobārstniecības pakalpojumus sniedz 20 speciālisti. Speciālisti pārsvarā ir koncentrēti Tukuma pilsētā. Arī ambulatoro un stacionāro pakalpojumu sniedzošās iestādes pārsvarā atrodas Tukuma pilsētā. Stacionāros veselības aprūpes pakalpojumus diennakts režīmā novadā sniedz SIA “Tukuma slimnīca”, savukārt dienas stacionāra režīmā – SIA “Irlavas Sarkanā Krusta slimnīca”. Tukuma novada ambulatoro apmeklējumu skaits uz 1 iedzīvotāju 2020. gadā bija 3,3, kas ir zemāks rādītājs par vidējo rādītāju Latvijā un Kurzemes reģionā (SPKC). Lielākais izaicinājums attiecībā uz speciālistu apmeklējumiem ir sabiedriskā transporta pieejamība iedzīvotājiem, jo īpaši attālākās novada teritorijās, kā arī finanšu līdzekļu trūkums speciālistu apmeklējumu apmaksāšanai. Lielai daļai veselības aprūpes iestāžu, t.sk. ģimenes ārstu praksēm, ir akūti nepieciešami ieguldījumi infrastruktūras uzlabošanā un vides pieejamības nodrošināšanā, kā arī energoefektivitātes veicināšanā.
SOCIĀLĀ AIZSARDZĪBA	Jaunizveidotajā Tukuma novadā 2020. gadā Sociālajā dienestā un tā pakļautībā esošajās institūcijās bija nodarbināti 165 strādājošie (LM). No tiem Sociālajā dienestā (t.i., bez sociālo pakalpojumu sniedzējiem institūcijās, kuras ir sociālā dienesta struktūrvienības) strādāja 40 sociālā darba speciālisti jeb 0,9 speciālisti uz 1000 iedzīvotājiem, kas tādējādi neatbilst likumā noteiktajai prasībai nodrošināt vismaz vienu sociālā darba speciālistu uz 1000 iedzīvotājiem (LM). Nozīmīgākie izaicinājumi ir

¹ Ārsti bez zobārstiem, mutes, sejas un žokļu ķirurgiem, ar stažieriem un rezidenti.

nepietiekamais sociālā darba speciālistu skaits, kas kavē sociālo pakalpojumu attīstību un apgrūtina to sniegšanu, kā arī speciālistu koncentrēšanās Tukuma pilsētā, kā rezultātā pagastos tos piesaistīt ir sarežģītāk. Izaicinājums ir jaunu speciālistu piesaiste un motivējošu mehānismu radīšana to piesaistei, sociālā darba speciālistu spēja būt elastīgiem savā darbā.

Sociālā palīdzība ir naudas vai mantisks pabalsts, kura piešķiršana balstās uz materiālo resursu novērtēšanu personām (ģimenēm), kurām trūkst līdzekļu pamatvajadzību (ēdiens, apģērbs, mājoklis, veselības aprūpe un obligātā izglītība) apmierināšanai. Novadā sociālo palīdzību 2020. gadā ir saņēmušas 2057 personas ģimenēs (tie ir 5% no visiem jaunizveidotā Tukuma novada iedzīvotājiem). Kopā sociālajai palīdzībai novads 2020. gadā izlietoja 0,56 milj. EUR. Papildu sociālajai palīdzībai pašvaldība pēc brīvas iniciatīvas nodrošina saviem iedzīvotājiem papildu materiālu un finansiālu atbalstu, kas nav saistīts ar iedzīvotāju materiālo nodrošinātību, kā piemēru var minēt pabalstu bērna piedzimšanas gadījumā, brīvpusdienas izglītības iestādēs u.c.

Sociālie pakalpojumi ir pasākumu kopums, kas vērsts uz personu sociālās funkcionēšanas spēju atjaunošanu vai uzlabošanu, lai nodrošinātu viņu iekļaušanos sabiedrībā. Novadā 2020. gadā sociālos pakalpojumus saņēma 1603 personas, sociālajiem pakalpojumiem kopā tika izlietoti 2,17 milj. EUR. Pakalpojumiem institūcijā 2020. gadā Tukuma novads izlietoja 34% no visa sociālajiem pakalpojumiem paredzētā budžeta, klientu skaits institūcijā veidoja 11% (LM). Vēlamā tendence novadā nākotnē ir panākt, ka pakalpojumu institūcijā saņēmēju skaits un īpatsvars no visiem sociālo pakalpojumu saņēmējiem samazinās, lai nodrošinātu, ka visiem klientiem būtu iespēja dzīvot sabiedrībā.

Pēdējo gadu laikā Tukuma novadā ir veikti nozīmīgi darbi sabiedrībā balstītu pakalpojumu attīstīšanā, lai sekmētu personu pāreju no dzīves institūcijā uz dzīvi sabiedrībā, kā arī, lai mazinātu iespējamību, ka personas nonāk institūcijās, sniedzot atbalstu ģimenēm. Deinstitutionalizācijas projekta ietvaros ir plānots izveidot specializēto darbnīcu pakalpojuma infrastruktūru personām ar garīga rakstura traucējumiem, dienas aprūpes centra pakalpojuma infrastruktūru personām ar garīga rakstura traucējumiem, grupu dzīvokļu pakalpojumu infrastruktūru, sociālās rehabilitācijas pakalpojuma infrastruktūru bērniem ar funkcionālajiem traucējumiem, atelpas brīža pakalpojumu ģimenēm, kuras aprūpē personu ar smagiem funkcionāliem traucējumiem.

Nākotnē jāturpina nodrošināt esošie sociālie pakalpojumi un jāuzsāk iepriekš minētie sabiedrībā balstītie sociālie pakalpojumi, kā arī jāturpina sniegt atbalsta personas pakalpojumu un asistenta personas pakalpojumu. Nepieciešams attīstīt multifunkcionālus kopienas centrus, kuros tuvāk iedzīvotāju dzīvesvietai būtu pieejams dienas centra pakalpojums, sociālā darbinieka konsultācija, sadzīves pakalpojumi, atbalsta grupas. Jāturpina sniegt atelpas brīža pakalpojumus, t.sk. attīstot jaunas šī pakalpojuma sniegšanas formas – atelpas brīža pakalpojumu dzīvesvietā. Vienlaikus ar pakalpojumu sniegšanu ir būtiski veikt sociālo pakalpojumu kartēšanu un iedzīvotājiem uzskatāmā, vizuālā veidā sniegt informāciju par pieejamajiem sociālajiem pakalpojumiem, par to pieteikšanas un saņemšanas kārtību, kā arī kopumā – par pašvaldības īstenoto sociālās

aizsardzības politiku. Tāpat sociālo pakalpojumu sniedzošajām iestādēm lielā daļā gadījumu ir nepieciešama ēku energoefektivitātes paaugstināšana, iekštelpu un fasādes atjaunošana, vides pieejamības uzlabošana, kā arī teritorijas labiekārtošana un atjaunošana, jo esošā infrastruktūra ir novecojusi un nav pieejama personām ar kustību ierobežojumiem.

Tukuma novadā ir vairāk kā 12 tūkstoši ģimenes, pusē gadījumu šajās ģimenēs aug bērni un jaunieši līdz 25 gadu vecumam. Gandrīz puse no šīm ģimenēm ir vientuļo vecāku ģimenes. Novada pamatmērķis ir nodrošināt bērna augšanu bioloģiskajā ģimenē. Taču novadā 8% no visiem novada bērniem dzīvo ģimenēs, kurās nepieciešams sociālā dienesta atbalsts un kuras ir Sociālā dienesta redzeslokā. Ārpusģimenes aprūpē 2020. gada septembrī atradās 235 bērni, no tiem 15 institūcijā, 49 audžuģimenēs, 171 aizbildnībā (pašvaldības dati). Lai mazinātu gadījumus, kad bērni nonāk ārpusģimenes aprūpē, kā arī sekmētu ģimenēm ar bērniem piemērotas un patīkamas dzīvesvides izveidi, nepieciešams veikt virkni preventīvu darbu kā ar sociālā dienesta redzeslokā esošajām ģimenēm, tā visām novada ģimenēm kopumā. Ir nepieciešams attīstīt konsultācijas, atbalsta grupas, informatīvus pasākumus vecākiem par bērnu audzināšanu un konfliktu risināšanu, nepieciešams nodrošināt ģimenes asistenta pakalpojumu ģimenēm un jauniešiem, kuri bijuši ārpusģimenes aprūpē, ģimenēm, kurās aug bērni ar funkcionālajiem traucējumiem, jāturpina nodrošināt atelpas brīža un atbalsta personas, kā arī asistenta un aprūpes pakalpojumi. Sociāli mazaizsargātākajām grupām nepieciešama izglītošana par dzīvei nepieciešamajām iemaņām. Lai mazinātu vecāku šķiršanās negatīvo ietekmi uz bērnu psihoemocionālo stāvokli, būtu ieteicams uzlabot preventīvo psihosociālo atbalstu ģimenēm ar bērniem, kurās vecāki ir šķiršanās procesā vai pēc tās.

PĀRVALDĪBA

Jaunais Tukuma novads ir izveidots 2021. gada 1. jūlijā administratīvi teritoriālās reformas rezultātā, apvienojot Tukuma, Kandavas, Engures un Jaunpils novadus. Pašvaldības administratīvais centrs atrodas Tukuma pilsētā. Pašvaldības sniegto pakalpojumu pieejamību pagastos nodrošina deviņas pagastu pārvaldes (Pūres un Jaunsātu, Tumes un Degoles, Irlavas un Lestenes, Slampes un Džūkstes, Sēmes un Zentenē, Jaunpils, Engures, Lapmežciema, Smārdes) un Kandavas un pagastu apvienība (iekļaujot Kandavas pilsētu, Cēres, Kandavas, Matkules, Vānes, Zantes un Zemītes pagastus). Tukuma novadā darbojas četri valsts un pašvaldības vienotie klientu apkalpošanas centri.

Tukuma novada pašvaldība ir ieviesusi energopārvaldības sistēmu un ir izvirzījusi mērķi līdz 2030. gadam samazināt oglekļa dioksīda (CO₂) emisijas bijušā Tukuma novada teritorijā par 40% attiecībā pret 2000. gadu. Šis mērķis ir nostiprināts Tukuma novada ilgtspējīgas enerģētikas un klimata politikas rīcības plānā 2020.-2030. gadam, kas ar 2020. gada 30. janvāra lēmumu tika apstiprināts Tukuma novada domē. Plānots ilgtspējīgas enerģētikas un klimata politikas rīcības plāna teritoriju paplašināt, apkopojot un iekļaujot tajā visa jaunizveidotā novada teritorijas datus. Tukuma novada pašvaldība ir apliecinājusi vēlmi izveidot, ieviest un uzturēt energopārvaldības sistēmu jaunizveidotā novada teritorijā, kā arī nepārtraukti uzlabot energosnieguma rādītājus un energopārvaldības sistēmas darbību atbilstoši Latvijas standartam LVS EN ISO 50001:2019

“Energopārvaldības sistēmas. Prasības un lietošanas norādījumi (ISO 50001:2018)” prasībām. 2019.gada 5.augustā Tukuma novada pašvaldība saņēma ISO 50001:2018 sertifikātu.

Tukuma novada administrācijas darba kvalitāti nodrošina auditos apstiprinātā atbilstība Kvalitātes vadības sistēmas standarta LVS EN ISO 9001 prasībām.

Sabiedrības informēšanai un līdzdalībai tiek izmantoti dažādi informācijas resursi un metodes – informatīvie izdevumi, tikšanās, sociālie tīkli un platformas. Ir izveidotas pilsētu un pagastu iedzīvotāju konsultatīvās padomes. Novada teritorijā aktīvi darbojas nevalstiskās organizācijas. Ieviesti vairāki pašvaldības atbalsta veidi vietējo kopienu aktīvas iesaistes atbalstam – pieejamas telpas un telpu nomas atlaides, konkurss atbalstam nevalstisko organizāciju iniciatīvām, līdzfinansējums NVO dalībai projektu konkursos, pašvaldības organizēts konkurss biedrībām “Dari pats”, grantu konkursi mazajiem uzņēmumiem “Radi Tukumam” un “Attīsti savu uzņēmējdarbību Kandavā”.

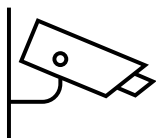
Atpazīstamības zīmi “Viedais ciems” 2021. gadā ir ieguvusi Jaunpils un Engures apkaimes piekraste – tas nozīmē pašvaldības funkciju deleģēšanu, notiek biedrību sadarbība caur pašu veidotu padomi, kas pašorganizē plašu cilvēku loku, kopīgi meklējot risinājumus dzīves vietas kvalitātes uzlabošanai.

Būtiska pārvaldības funkcija ir jaunatnes politikas īstenošana. Pašvaldība var radīt pievilcīgu vidi lietderīgai laika pavadīšanai, iesaistīt jauniešus lēmumu pieņemšanā, tādējādi noturot jauno paaudzi tuvāk dzīvesvietai. Kā Latvijā kopumā, tā arī Tukuma novadā jauniešu skaitam ir tendence samazināties. Piecu gadu laikā vislielākais jauniešu skaita kritums ir Jaunpils novadā – 30%, vismazākais bijušajā Tukuma novadā – 19%. Tukuma novadā darbojas Tukuma novada Izglītības pārvaldes Multifunkcionālais jaunatnes iniciatīvu centrs. Bijušajā Kandavas novadā darbojas Multifunkcionālais jaunatnes iniciatīvu centrs “Nagla”. Biedrība “Kandavas novada Jauniešiem” strādā ar jauniešiem, cilvēkiem ar īpašajām vajadzībām un viņu ģimenēm, riska ģimenēm, pensionāriem, bērniem, veicina mazākumtautības integrēšanu sabiedrībā. Bijušajā Jaunpils novadā ar jauniešu politikas jautājumiem nodarbojas Jaunpils jauniešu centrs “Jauniešu Jaunpils”. Bijušajā Engures novadā strādāja pašvaldības jaunatnes lietu speciālists un sporta un atpūtas pasākumu organizators, kā arī darbā ar jaunatni īstenošanā pastāvīgi iesaistās tādas pašvaldības iestādes kā skolas, kultūras nami, bibliotēkas u.c. Katrā pagasta pārvaldē vienam no speciālistiem pienākumu sarakstā ir iekļauti jaunatnes darba koordinators pienākumi.

Lai nodrošinātu digitalizācijas attīstību un e-pakalpojumu pieejamību visā novada teritorijā, nepieciešams ātrgaitas interneta pārklājums. Jāievieš kopīga informācijas sistēma novadā, datu uzkrāšana un atvērto datu pieejamība. Izaicinājums ir paaugstināt digitālās prasmes iedzīvotājiem un speciālistiem. Ātrai pašvaldības un iedzīvotāju saziņai ieviest digitālos rīkus. Efektīvai līdzdalības nodrošināšanai būtiska ir pašvaldības sadarbība ar iedzīvotājiem, jauniešiem un pensionāriem, viedokļu uzklauššana, vajadzīgas telpas jauniešu brīvā laika pavadīšanai, koprades telpas biedrību darbībai un mazajiem uzņēmējiem. Pārvaldība aptaujās tiek minēta

steidzami veicamo darbu sarakstā. Jāuzlabo pašvaldības tēls un jāveido cieņpilna komunikācija gan lēmējvaras, gan iedzīvotāju sadarbībā. Kā būtisku aptaujātie iedzīvotāji uzsver pašvaldības iestāžu darbinieku motivēšanu un saliedēšanu profesionālam darbam, vajadzīga mūsdienīgas un modernas, profesionālas pārvaldības struktūras izveide.

DROŠĪBA

Izvērtējot Latvijas kontekstā, bijušajā Tukuma novadā noziedzīgu nodarījumu skaits uz 10 000 iedzīvotājiem ir mazāks nekā Latvijā kopumā, skaitliski visos 4 novados kopā sastādot 150,25². Tukuma novadā ir vairāki “melnie” satiksmes punkti. Lielākais ceļu satiksmes negadījumu skaits – vairāk nekā puse – reģistrēts bijušā Engures novada Smārdes pagastā. Risku novēršanai ir jāmeklē risinājumi.

2022.gada pirmajā ceturksnī izstrādāts Civilās aizsardzības plāns, kura mērķis ir apzināt ārējos un iekšējos riskus un paredzēt civilās aizsardzības pasākumus, lai novērstu vai samazinātu pastāvošos draudus.

Tukumā no 2016. gada 1. februāra darbojas Tukuma novada vienotais dispečerdienests. Bezmaksas telefona Nr. 8881 strādā 24 stundu režīmā. Dežurējošās speciālistes veic arī pilsētā uzstādīto videonovērošanas kameru uzraudzību - preventīvas darbības, lai novērstu iespējamās sabiedriskās kārtības traucējumus. Dienests izveidots pie Tukuma novada pašvaldības policijas, tas darbojas pašvaldības policijas priekšnieka padotībā, ir tiešā sasaistē ar pašvaldības policijas patruļdienestu un visiem Tukuma novada saimnieciskajiem dienestiem. Tiek uzklauts katrs iedzīvotāja ziņojums par sistēmu bojājumiem (ūdensvads, kanalizācija, elektrības piegāde, atkritumu apsaimniekošana, ceļu satiksme un uzraudzība, sabiedriskā kārtība un citi ziņojumi). Lai novērstu savstarpējas nesapratnes no iedzīvotāja vai operatora puses, ziņojumi tiek ierakstīti. Pēc problēmas iesniedzēja lūguma atbilde par veiktajiem pasākumiem un termiņiem tiks dota uz norādīto tālruna numuru, e-pastu vai citu informācijas avotu.

Tuvāko gadu izaicinājums ir ieviest viedos risinājumus, lai uzlabotu drošību uz ceļiem – ielu, ciemu apgaismojums, videonovērošana. Iedzīvotāji uzskata, ka pašvaldības policija plašāk jāiesaista kāpu zonu aizsardzībā un drošas vides uzturēšanā. Nepieciešamas piemērotas telpas valsts un pašvaldības policijai. Iedzīvotāju aptaujās saistībā ar drošības uzlabošanu kā neatliekams darbs minēta autoceļu, ielu, velo un gājēju celiņu infrastruktūras uzlabošana. Sabiedriskās kārtības uzlabošanas aptaujās iedzīvotāji ir uzsvēruši nepieciešamību uzlabot atkritumu apsaimniekošanu publiskās teritorijās, uzraudzīt suņu labturības noteikumu ievērošanu un naktsmiera traucēšanu, pastiprināti veikt kāpu aizsardzību.

EKONOMIKA

Jaunizveidotā Tukuma novadā saskaņā ar Lursoft datiem 2019. gadā bija reģistrēti 3 347 komercdarbības veicēji. Tukuma novada kopējā pievienotā ekonomiskā vērtība (PEV) 2017. gadā bija 185,2 milj. EUR un tā sastādīja 1,42% no Latvijas kopējās pievienotās ekonomiskās vērtības. Tukuma novadā vadošās nozares 2017. gadā bija apstrādes rūpniecība (radīja 34% no PEV), lauksaimniecība, mežsaimniecība un zivsaimniecība (19%), mazumtirdzniecība un vairumtirdzniecība (14%), kā arī būvniecība (8%).

² https://data.stat.gov.lv/pxweb/lv/OSP_OD/OSP_OD__sociala__likump_tiesas__likump/SKG021.px/

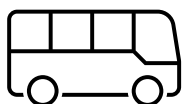
Šīs nozares kopumā veido 74% no Tukuma novada ekonomikas. Tiešais tūrisma nozares devums Tukuma novada ekonomikā 2017. gadā ir bijis 2,4% (CSP).

Uz 2020. gada beigām bezdarbnieku īpatsvars Tukuma novadā bija 5,8%, kas ir par 0,2% zemāk nekā vidēji Latvijā (CSP). Tukuma novadā strādā aptuveni 51% no Tukuma novada iedzīvotājiem, bet 49% strādā ārpus Tukuma novada (VARAM aprēķins no VSAA datiem par 2018. gadu). Nozīmīgākie darba svārstmigrācijas galapunkti Tukuma novada iedzīvotājiem ir Rīga (~29% no strādājošiem), Pierīgas novadi (5%) un Jūrmala (3%). Pēdējo piecu gadu laikā situācija bezdarba jomā ir bijusi relatīvi stabila un bezdarba pieaugums laikā kopš 2020. gada otrā ceturkšņa ir saistāms ar tiem ierobežojumiem, kas ir ieviesti Covid-19 pandēmijas mazināšanai.

Vidējais bruto atalgojums Tukuma novadā 2020. gadā sasniedza aptuveni 982 EUR (CSP), kas ir par 19% zemāks nekā vidēji Latvijā. 2020. gadā vidējās darba samaksas plaisa starp bijušajiem Engures un Tukuma novadiem un vidējo lielumu Latvijā bija relatīvi neliela un sasniedza attiecīgi 10% un 14%. Bijušo Jaunpils un Kandavas novadu iedzīvotāju ienākumu plaisa salīdzinājumā ar vidējiem lielumiem Latvijā bija daudz nozīmīgāka un 2020. gadā sasniedza attiecīgi 34% un 38%.

Uzņēmēju aptauja 2021. gada maija un jūnija mēnesī rāda salīdzinoši optimistisku ainu. Vismaz 54% no uzņēmējiem plāno savas uzņēmējdarbības attīstību tuvākajos gados, kamēr 24% uzskata, ka situācija ir stabila. Tikai 10% no respondentiem norādīja, ka plāno sašaurināt vai pat likvidēt savu uzņēmējdarbību.

MOBILITĀTE

Tukuma novads ir cieši saistīts ar Rīgas metropoles areāla funkcionālo telpu, un iekļaujas tās ārējā telpā, līdz ar to nozīmīgas pasažieru plūsmas ir saistītas ar Rīgu un Jūrmalu (ikdienas svārstmigrācija). Mobilitātes piedāvājums Tukumā ir multimodāls, un nodrošina labu savienojumu starp Tukumu, Jūrmalu un Rīgu, kā arī Ventspili, Kuldīgu un Liepāju. Tomēr joprojām galveno lomu spēlē autotransports, jo īpaši privātais autotransports. Nākotnē nepieciešams veicināt multimodālu mobilitātes punktu attīstību plašākā novada teritorijā, jāsekmē tāda sabiedriskā transporta sistēmas attīstība, kura veicina mobilitātes vajadzību apmierināšanu, prioritāri izvēloties nemotorizēto mobilitāti un motorizēto mikromobilitāti īsiem ikdienas braucieniem un pirmajiem / pēdējiem brauciena kilometriem, kā arī jāveicina komforta, ātruma un biežuma ziņā konkurētspējīgāka sabiedriskā transporta attīstība, kur dzelzceļš spēlē mugurkaula lomu, t.sk. perspektīvā Tukuma – Ventspils un Tukuma – Jelgavas virzienos.

Tukuma novads ir pašos pirmsākumos transporta, jo īpaši autotransporta sistēmas *zaļināšanā* – novadā kopš 2014. gada reģistrētas jau vairākas elektrotransporta vienības un ir pieejami četri publiskie ātrās elektrouzlādes punkti (2 Tukumā, 1 Kandavā, 1 Vānē). Jāuzsver, ka jau šodien dzelzceļa pārvadājumi ir lokāli klimatneitrāli, t.i., pārvadājumi notiek ar elektrovilcieniem. Nākotnē ir nepieciešama sabiedriskā transporta sistēmas *zaļināšana*, ilgtermiņa perspektīvā – sabiedriskā transporta klimatneitralitāte. Tāpat nepieciešama privātā un komerciālā autotransporta *zaļināšanas* veicināšana vidējā termiņā un klimatneitralitātes veicināšana

ilgtermiņā, tai skaitā, bet ne tikai, pašvaldībai iniciējot un īstenojot demonstrācijas un pilotprojektus.

Novada ekonomikai nozīmīgie kravu pārvadājumi tiek veikti ar autotransportu un starptautisko kravu pārvadājumu maģistrāles nodrošina starptautiskā autotransporta valsts galvenie autoceļi A10 Rīga – Ventspils un A9 Rīga – Liepāja un starptautisko dzelzceļa līniju: Rīga – Jelgava – Ventspils; Rēzekne – Krustpils – Jelgava – Tukums – Ventspils un Jelgava – Glūda – Liepāja pārvadājumi.

Novada transporta infrastruktūra ir multimodāla. Dzelzceļa infrastruktūru veido dzelzceļa līniju iecirkņi Torņakalns – Tukums II un Jelgava – Tukums II – Ventspils. Novada autoceļu infrastruktūra ir 1050 km, un to veido valsts galvenie autoceļi A9 Rīga (Skulte) – Liepāja un A10 Rīga – Ventspils un valsts reģionālie, kā arī vietējie un pašvaldību autoceļi un ielas. Autoceļu infrastruktūra ir būtiski uzlabojusies pēdējā desmitgadē.

Attiecībā uz mikromobilitāti, nākotnē nepieciešami satiksmes infrastruktūras drošības uzlabojumi, t.sk. drošu veloceļu ierīkošana gar autoceļiem ar lielāko satiksmes intensitāti un Eiro Velo 10 un Eiro Velo 13 maršrutos, kā arī velotelpas attīstība ap lielākajiem attīstības centriem un tajos.

MĀJOKĻI, KOMUNĀLĀ INFRASTRUKTŪRA

Jaunizveidotā Tukuma novadā saskaņā ar CSP datiem uz 2011. gada tautas skaitīšanu bija 21,6 tūkstoši dzīvojamās platības, no kurām 11,8 tūkstoši atradās daudzdzīvokļu ēkās. Aptuveni 32% no visiem mājokļiem ir būvēti laika posmā pirms Otrā pasaules kara. Kopumā daudzdzīvokļu ēkās jaunizveidotā Tukuma novadā dzīvo aptuveni 22 tūkst. cilvēki. Higiēnas prasībām un iedzīvotāju maksātspējai atbilstošu mājokļu pieejamība ir nozīmīga visā novadā un it īpaši vietās, kur koncentrējās ekonomiskā aktivitāte. Situāciju pasliktina esošā dzīvojamā fonda sliktais tehniskais stāvoklis un ekspluatācijas beigu termiņu tuvošanās, kā arī nepietiekama ēku siltināšanas aktivitāte. Kā īpaša problēma ir identificēta ugunsdrošība daudzdzīvokļu ēkās, kas savulaik ir atteikušās no centralizētās siltumapgādes un izmanto dažādus risinājumus dzīvokļu apkures nodrošināšanai.

Ūdensapgādes un kanalizācijas, kā arī siltumapgādes pakalpojumus Tukuma novadā nodrošina gan pašvaldībai piederošas kapitālsabiedrības, gan privātas kapitālsabiedrības, gan arī pašvaldības iestādes vai struktūrvienības.

Ūdenssaimniecības pakalpojumi Tukuma novadā tiek sniegti 36 dažādās apdzīvotās vietās, bet centralizētās siltumapgādes sistēmas koncentrējas Tukuma novada pilsētās un lielākajos ciemos.

Ūdenssaimniecības sistēmu tehniskais stāvoklis Tukuma novadā ir dažāds. Tās sistēmas, kuru pārbūvei pēdējo 15 gadu laikā ir piesaistīti finanšu resursi no ES finanšu instrumentiem, ir relatīvi labā stāvoklī, taču tās sistēmas, kurās pēdējo gadu laikā nav tikuši veikti ieguldījumi, ir neapmierinošā tehniskā stāvoklī. Kā galvenās sistēmas, kur ir nepieciešami ieguldījumi, ir identificētas ūdenssaimniecības sistēmas Abavnieku, Cēres, Jaunsātu, Lancenieku, Matkules, Ozolnieku, Pienavas, Sātu, Tumes, Valdeķu, Zantes, Zemītes un Zentenes ciemos. Daļa no centralizētās siltumapgādes sistēmu tīkliem ir nolietotojušies un nav tehniski apmierinošā

stāvoklī. Nepieciešami būtiski ieguldījumi siltumtrašu atjaunošanā, lai samazinātu zudumus tajās.

Atkritumu apsaimniekošanas pakalpojumus Tukuma novadā sniedz SIA “Atkritumu apsaimniekošanas sabiedrība “Piejūra””. Tukumā darbojas atkritumu šķirošanas-pārkraušanas stacija, bet Kandavā – atkritumu pārkraušanas stacija. Atkritumu apsaimniekošanas komersantam piederošie atkritumu dalītās savākšanas punkti ir izvietoti visā Tukuma novada teritorijā. Kopumā novadā publiski pieejami ir 220 atkritumu dalītās savākšanas punkti, t.sk. 117 punkti bijušajā Tukuma novadā, 55 punkti bijušajā Engures novadā, 40 punkti bijušajā Kandavas novadā un 8 punkti bijušajā Jaunpils novadā.

Tukuma novada iedzīvotāji kopumā ir apmierināti ar komunālo infrastruktūru novadā. Iedzīvotāju aptaujā ūdenssaimniecības pakalpojumus pozitīvi novērtēja 65%, atkritumu apsaimniekošanu – 64%, bet siltumapgādes pakalpojumus – 53% no visiem aptaujātajiem respondentiem.

VIDE

Caur Tukuma novada teritoriju tek vairākas upes, lielākās ir Abava, Slocene, Lāčupīte. Novada teritorijā atrodas daļa no Latvijas trešā lielākā ezera – Engures ezera. Latvijas teritorijas Baltijas jūras un Rīgas jūras līča piekrastē darbojas arī 10 ostas, tajā skaitā Engures osta - mazā jeb vietējas nozīmes osta, kura vasaras sezonā darbojas arī kā jahtu osta.

Tukuma novadam raksturīgs daudzveidīgs reljefs, un ainava ir nozīmīgs dabas resurss. Tukuma novada teritorijā atrodas astoņas Eiropas nozīmes aizsargājamās dabas teritorijas (Natura 2000). Lauksaimniecības zemes un meži ir vērtīgākie Tukuma novada dabas resursi. Novadā ir tādi derīgie izrakteņu kā dolomīts, māls, smilts un grants atradnes, purvos ir ievērojamas kūdras krātuves.

Novadā nav būtisku gaisa piesārņotāju un gaisa kvalitāte ir uzskatāma par labu. Nozīmīgākie stacionārie gaisa piesārņojuma avoti novadā ir uzņēmumi, kas ir saņēmuši A un B kategorijas atļaujas piesārņojošo darbību veikšanai.

Tukuma novadā publiskās ārtelpas uzturēšanu un labiekārtošanu nodrošina pašvaldība ar saviem spēkiem, iepirkuma rezultātā vai arī šis pienākums ir deleģēts pašvaldībai piederošai kapitālsabiedrībai. Publisko ēku un teritoriju infrastruktūra novadā tiek pastāvīgi attīstīta un pēdējo 5 gadu laikā ir realizēti vairāki novadam būtiski projekti. Publiskā ārtelpa kopumā ir labā vai apmierinošā kvalitātē, tomēr nepieciešami vairāki uzlabojumi, jo īpaši, apstādījumu teritoriju uzlabošanā, kā arī ēku un pludmaļu pieejamības nodrošināšanā.

Lai uzlabotu ūdens resursu attīstības plānošanu, tajā skaitā kontekstā ar valsts kopīgo mērķu ūdeņu kvalitātes nodrošināšanā un pašvaldības mērķu rekreācijas iespēju nodrošināšanā sasniegšanu, pašvaldībai nosakāmi konkrēti mērķi un izmērāmi to sasniegšanu raksturojošie rezultātīvie rādītāji, kā arī nodrošināma pilnvērtīga uzraudzība. Lai novērstu virszemes un pazemes ūdeņu kvalitātes pasliktināšanos un nodrošinātu riska ūdensobjektu sakārtošanu, informāciju par publiskajiem ūdeņiem, ilgtspējīgu zivju resursu izmantošanu un nodrošinātu licencētās makšķerēšanas, zvejas, vēžošanas un zemūdens medības, drošību un

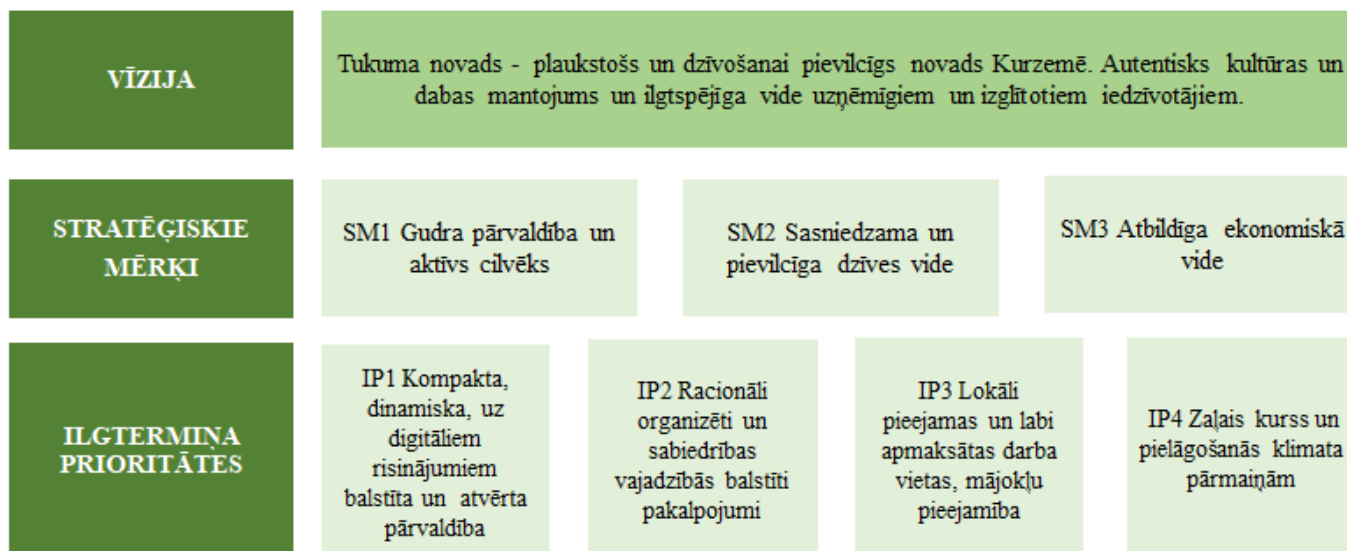
kārtību pie un uz ūdeņiem, iedzīvotājiem pilnvērtīgas atpūtas organizēšanu (tajā skaitā peldvietas un labiekārtojums, piekļuve) - veicamas plānveidīgas, konkrētas un īstenojamas rīcības riska ūdensobjektu sakārtošanai un iekšējās kontroles pār to izpildi pilnveide.

2021. gada maijā un jūnijā veiktās Tukuma novada iedzīvotāju aptaujas rezultāti norāda, ka iedzīvotāju viedoklis dažādos jautājumos par apdzīvojamo vidi novadā ir salīdzinoši pozitīvs. Publiskās ārtelpas un vides labiekārtojumu un sakoptību pozitīvi vērtē 82% no respondentiem, bet rūpes par vides kvalitāti, t.sk. piesārņojuma mazināšanas kontekstā, pozitīvi vērtē 58% respondentu.

3 STRATĒGISKĀ DAĻA

Tukuma novada attīstības programmas 2022.–2028. gadam stratēģiskā daļa atbilst un izriet no Tukuma novada ilgtspējīgās attīstības stratēģijas 2022.–2042. gadam stratēģiskā ietvara.

2. ilustrācija. Tukuma novada stratēģiskais ietvars

Attīstības programmas stratēģiskajā daļā ir atspoguļota informācija par vidēja termiņa stratēģiskajiem uzstādījumiem. Nodaļā raksturotas vidēja termiņa prioritātes, norādot to sasaisti ar ilgtermiņa prioritātēm un stratēģiskajiem mērķiem, raksturoti arī rīcības virzieni un to ietvaros veicamie uzdevumi.

3.1 VIDĒJA TERMIŅA PRIORITĀTES

Vidēja termiņa prioritāte ir vispārēja teritorijas attīstības aktualitāte, kuras risināšana tiek izvirzīta priekšplānā, salīdzinot ar citām aktualitātēm un jomām. Attīstības programmā ir definētas sešas vidēja termiņa prioritātes (skat. 3. ilustrāciju).

3. ilustrācija. Tukuma novada vidēja termiņa prioritātes

VP1: Ieviesta vienota un atvērta pārvaldības sistēma, paplašināts pašvaldības sniegto e-pakalpojumu klāsts un nodrošināta aktīva sabiedrības iesaiste un līdzdalība.

VP2: Kvalitatīvāks sakaru pārklājums, drošāka satiksmes infrastruktūra gājējiem un velotransportam, attīstīti zaļie risinājumi un mobilitātes punkti, nodrošināta labāka sasniedzamība starp novada teritorijām.

VP3: Pašvaldības iestāžu, iedzīvotāju un infrastruktūras pielāgošana un izturētspēja pret klimata pārmaiņu izraisītajiem riskiem, ietekmes uz vidi mazināšana transportā un ēku energoefektivitāte.

VP4: Līdzsvars starp iedzīvotāju vajadzībām un ietekmi uz vidi – kultūras un dabas vērtību saglabāšana un aktīvāka iesaistīšana ekonomikā, aprites ekonomikas principu pakāpeniska ieviešana.

VP5: Attīstīti daudzveidīgi kultūras, sporta, veselības, sociālie un izglītības pakalpojumi.

VP6: Uzņēmējdarbībai pielāgota un atbalstoša vide (teritorijas, telpas, risinājumi, konsultācijas, granti, līdzfinansējums), kas veicina darba vietu radīšanu.

Caurvijošā tematika visām sešām prioritātēm ir labvēlīgu dzīves apstākļu radīšana novada galvenajai vērtībai un attīstības resursam – iedzīvotājam. Ekonomiskā attīstība pašvaldībā ir ļoti cieši saistīta ar tās iedzīvotājiem, viņu izglītības līmeni, sociālām un profesionālām prasmēm, veselības, ekonomiskā stāvokļa un kopējās labsajūtas līmeni, tādēļ ilgtspējīga attīstība bez ilgtspējīgām kopienām nav iespējama. Lai ģimenes izvēlētos Tukuma novadu par savu dzīvesvietu, būtisks priekšnosacījums ir mājokļu pieejamība, darba vietu pieejamība, patīkama un tīra dzīves vide, pretimnākoša pārvaldība, pirmsskolas izglītības pieejamība un citu ikdienā nepieciešamu pakalpojumu pieejamība.

Attīstības programmas stratēģiskā daļa ir veidota, ievērojot pēctecības principu – nosakot prioritātes no augstāka uz zemāka dokumenta līmeni. Tālāk pievienotajā tabulā ir sniegts vizuāls paskaidrojums, cik lielā mērā katra no vidēja termiņa prioritātēm palīdz risināt ilgtermiņa prioritāti un stratēģiskajā mērķī noteikto (skat. 1. tabulu). Piemēram, īstenojot vidēja termiņa prioritāti “Ieviesta vienota un atvērta pārvaldības sistēma, paplašināts pašvaldības sniegto e-pakalpojumu klāsts un nodrošināta aktīva sabiedrības iesaiste un līdzdalība”, tiešā veidā tiks panākta stratēģiskā mērķa “Gudra pārvaldība un aktīvs cilvēks” un ilgtermiņa prioritātes “Kompakta, dinamiska, uz digitāliem risinājumiem balstīta un atvērta pārvaldība” sasniegšana. Vienlaikus vidēja termiņa prioritāte “Ieviesta vienota un atvērta pārvaldības sistēma, paplašināts pašvaldības sniegto e-pakalpojumu klāsts un nodrošināta aktīva sabiedrības iesaiste un līdzdalība” lielā mērā palīdzēs sekmēt arī ilgtermiņa prioritātes “Racionāli organizēti un sabiedrības vajadzībās balstīti pakalpojumi” sasniegšanu, jo ar labu pārvaldības sistēmu un attīstītiem e-pakalpojumiem, pašvaldības nodrošinātie pakalpojumi kļūs ērtāki un pieejamāki iedzīvotājiem.

1. tabula. Vidēja termiņa prioritāšu ietekme uz ilgtermiņa prioritātēm un stratēģiskajiem mērķiem

Tieša un lielāka ietekmes pakāpe				Mazāka ietekmes pakāpe			
Stratēģiskais mērķis Ilgtermiņa prioritāte Vidēja termiņa prioritāte	SM1 Gudra pārvaldība un aktīvs cilvēks	SM2 Sasniedzama un pievilcīga dzīves vide	SM3 Atbildīga ekonomiskā vide	IP1 Kompakta, dinamiska, uz digitāliem risinājumiem balstīta un atvērta pārvaldība	IP2 Racionāli organizēti un sabiedrības vajadzībās balstīti pakalpojumi	IP3 Lokāli pieejamas un labi apmaksātas darba vietas, mājokļu pieejamība	IP4 Zaļais kurss un pielāgošanās klimata pārmaiņām
VP1: Ieviesta vienota un atvērta pārvaldības sistēma, paplašināts pašvaldības sniegto e-pakalpojumu klāsts un nodrošināta aktīva sabiedrības iesaiste un līdzdalība							
VP2: Kvalitatīvāks sakaru pārklājums, drošāka satiksmes infrastruktūra gājējiem un velotransportam, attīstīti zaļie risinājumi un mobilitātes punkti, nodrošināta labāka sasniedzamība starp novada teritorijām							
VP3: Pašvaldības iestāžu, iedzīvotāju un infrastruktūras pielāgošana un izturētspēja pret klimata pārmaiņu izraisītajiem riskiem, ietekmes uz vidi mazināšana transportā un ēku energoefektivitāte							
VP4: Līdzsvars starp iedzīvotāju vajadzībām un ietekmi uz vidi – kultūras un dabas vērtību saglabāšana un aktīvāka iesaistīšana ekonomikā, aprites ekonomikas principu pakāpeniska ieviešana							
VP5: Attīstīti daudzveidīgi kultūras, sporta, veselības, sociālie un izglītības pakalpojumi							
VP6: Uzņēmējdarbībai pielāgota un atbalstoša vide (teritorijas, telpas, risinājumi, konsultācijas, granti, līdzfinansējums), kas veicina darba vietu radīšanu							

3.2 RĪCĪBAS VIRZIENI UN UZDEVUMI

Balstoties uz vidēja termiņa prioritātēm, Attīstības programmā ir definēti rīcību virzieni. Rīcības virzieni ir konkrētu pasākumu kopums, kas ir izvirzīts noteikto vidēja termiņa prioritāšu sasniegšanai. Rīcību ietvaros ir definēti uzdevumi – tie ir iniciatīvu un rīcību kopums, kas izvirzīti noteikto rīcības virzienu īstenošanai, nodrošinot savstarpēji papildinoša un kompleksa atbalsta mehānisma izveidi.

2. tabula. Rīcības virzieni, uzdevumi

Rīcības virziens	Uzdevumi
RV1: Izglītība	- Nodrošināt kvalitatīvu, pieejamu un iekļaujošu pirmsskolas un vispārējo izglītību - Nodrošināt kvalitatīvu, dažādotu un pieejamu interešu un profesionālās ievirzes izglītības piedāvājumu - Nodrošināt karjeras izglītības pieejamību - Sniegt atbalstu darba tirgus pieprasījumam atbilstošas profesionālās izglītības ieguvei un izveidot koordinētas mūžizglītības izglītības sistēmas piedāvājumu atbilstoši darba tirgus pieprasījumam, sabiedrības attīstības tendencēm un personības izaugsmes vajadzībām - Nodrošināt efektīvu izglītības iestāžu pārvaldības, atbalsta un sadarbības sistēmu
RV2: Kultūra un kultūrvide	- Nodrošināt kultūras vērtību saglabāšanu un popularizēšanu - Sekmēt kultūras infrastruktūras pilnveidi un pieejamību - Radīt daudzveidīgu kultūras piedāvājumu, rosinot jaunrades procesus
RV3: Veselība un sports	- Attīstīt veselības aprūpes nozares cilvēkresursus, veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanai nepieciešamo infrastruktūru - Veicināt sabiedrības veselību, organizējot un dažādojot informatīvi izglītojošus pasākumus, fiziskas aktivitātes - Pilnveidot fizisko aktivitāšu veikšanai nepieciešamo infrastruktūru un sekmēt bērnu un jauniešu iesaisti sportā
RV4: Sociālā aizsardzība	- Attīstīt jaunus un padarīt pieejamākus esošos sociālos pakalpojumus, t.sk. attīstīt infrastruktūru - Attīstīt sociālā darba cilvēkresursus - Nodrošināt citus atbalsta pasākumus dažādām sabiedrības grupām
RV5: Pārvaldība un sadarbība	- Nodrošināt atvērtu un efektīvu pārvaldību - Attīstīt kvalitatīvus un pieejamus pašvaldības pakalpojumus - Nodrošināt plašu sadarbību un iedzīvotāju līdzdalību - Izveidot un īstenot ģimenes un jauniešu politikas - Nodrošināt sabiedrības drošību un sabiedrisko kārtību
RV6: Uzņēmējdarbība	- Attīstīt MVU sektoru un veicināt ekonomikas dažādošanu - Sekmēt uzņēmējdarbībai pielāgotas vides attīstību - Veidot Tukuma novadu kā reģionālo un starptautisko tūrisma galamērķi
RV7: Mobilitāte, satiksmes un sakaru infrastruktūra	- Veidot ilgtspējīgus, iedzīvotāju vajadzībās balstītus sabiedriskā transporta risinājumus, t.sk. attīstot mobilitātes punktus un nodrošināt ērtu maršrutu savienojamību - Uzlabot ielu un autoceļu stāvokli

Rīcības virziens	Uzdevumi
	• Attīstīt drošu gājēju, velo u.c. mazjaudas transportlīdzekļu infrastruktūru, veicinot satiksmes dalībnieku un gājēju drošību • Attīstīt lidostas, ostu un sakaru infrastruktūru
RV8: Vides infrastruktūra	• Pilnveidot komunālo infrastruktūru • Attīstīt meliorācijas sistēmu • Attīstīt atkritumu apsaimniekošanas sistēmas • Veicināt mājokļu attīstību un uzlabošanu • Nodrošināt dabas vērtību saglabāšanu • Veicināt pašvaldības iestāžu, iedzīvotāju un infrastruktūras pielāgošanos un izturētspēju pret klimata pārmaiņu izraisītajiem riskiem • Uzturēt un attīstīt pievilcīgu un tīru apkārtējo vidi

Nākamajā tabulā ir sniegts vizuāls paskaidrojums, cik lielā mērā katrs no rīcības virzieniem palīdz risināt vidēja termiņa prioritātē noteikto (skat. 3. tabulu). Piemēram, rīcības virzienā “Izglītība” ietvaros īstenotie uzdevumi vistiešāk sekmēs vidēja termiņa prioritātes “Attīstīti daudzveidīgi kultūras, sporta, veselības, sociālie un izglītības pakalpojumi” sasniegšanu, jo šī prioritāte līdztekus citām jomām paredz arī izglītības pakalpojumu attīstību. Vienlaikus rīcības virziena “Izglītība” ietvaros īstenotie izglītības iestāžu energoefektivitātes pasākumi palīdzēs mazināt ietekmi uz vidi, uz izglītības kvalitāti, saturu orientētie pasākumi, kas tiks veikti rīcības virziena ietvaros, palīdzēs veicināt iedzīvotāju izpratni un zināšanas arī par klimata pārmaiņām, veicinās viņu pilsonisko un sociālo aktivitāti, jo pētījumos ir pierādīta korelācija – personas ar augstāku izglītības līmeni biežāk iesaistās pašvaldības darbā un dažādās sociālās iniciatīvās.

3. tabula. Rīcības virzienu ietekme uz vidēja termiņa prioritātēm

Tieša un lielāka ietekmes pakāpe ☐		Mazāka ietekmes pakāpe ☐						
Rīcības virziens								
Vidēja termiņa prioritāte	RV1: Izglītība	RV2: Kultūra un kultūrvide	RV3: Veselība un sports	RV4: Sociālā aizsardzība	RV5: Pārvaldība un sadarbība	RV6: Uzņēmēj- darbība	RV7: Mobilitāte, satiksmes un sakarū infrastruktūra	RV8: Vides infrastruktūra
VP1: Ieviesta vienota un atvērta pārvaldības sistēma, paplašināts pašvaldības sniegto e-pakalpojumu klāsts un nodrošināta aktīva sabiedrības iesaiste								
VP2: Kvalitatīvāks sakaru pārklājums, drošāka satiksmes infrastruktūra gājējiem un velotransportam, attīstīti zaļie risinājumi un mobilitātes punkti, nodrošināta labāka sasniedzamība starp novada teritorijām								
VP3: Pašvaldības iestāžu, iedzīvotāju un infrastruktūras pielāgošana un izturētspēja pret klimata pārmaiņu izraisītajiem riskiem, ietekmes uz vidi mazināšana transportā un ēku energoefektivitāte								
VP4: Līdzsvars starp iedzīvotāju vajadzībām un ietekmi uz vidi – kultūras un dabas vērtību saglabāšana un aktīvāka iesaistīšana ekonomikā, aprites ekonomikas principu pakāpeniska ieviešana.								
VP5: Attīstīti daudzveidīgi kultūras, sporta, veselības, sociālie un izglītības pakalpojumi								
VP6: Uzņēmējdarbībai pielāgota un atbalstoša vide (teritorijas, telpas, risinājumi, konsultācijas, granti, līdzfinansējums), kas veicina darba vietu radīšanu								

4 SASKAŅOTĪBA AR NACIONĀLA, REĢIONĀLA UN VIETĒJA LĪMEŅA TERITORIJAS ATTĪSTĪBAS PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

Šajā nodaļā ir raksturota definēto vidēja termiņa prioritāšu atbilstība augstāka līmeņa plānošanas dokumentiem, kā arī pēctecība ar četrus bijušo novadu attīstības programmām.

4.1 ATBILSTĪBA NACIONĀLA UN REĢIONĀLA LĪMEŅA PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

Tukuma novada vidēja termiņa prioritātes ir saskaņotas ar valsts un reģiona attīstības ietvaros noteikto par dzīves kvalitātes paaugstināšanu un labklājības nodrošināšanu, tās veidotas saskaņā ar Latvijas ilgtspējīgas attīstības stratēģiju līdz 2030. gadam (Latvija 2030), Latvijas Nacionālo attīstības plānu 2021.-2027. gadam (NAP2027), kā arī Latvijas Republikas ministriju nozaru pamatnostādņēm – Reģionālās politikas pamatnostādņēm 2021.-2027. gadam.

Kopš 2021. gada jaunizveidotais Tukuma novads ir iekļauts Kurzemes plānošanas reģionā, līdz ar to tiek skatīta novada atbilstība Kurzemes plānošanas reģiona attīstības stratēģijai 2030 un Kurzemes plānošanas reģiona Attīstības programmai 2021.-2027. gadam (1. redakcijā uz 01.10.2021.; 2. redakcijas projekta sabiedriskā apspriešana notika 2021. gadā no 10. novembra līdz 10. decembrim).

4. tabula. Vidēja termiņa prioritāšu saskaņotība ar Latvija 2030, NAP 2027,
Kurzemes plānošanas reģiona attīstības stratēģija 2030 un attīstības programma 2021.–2027. gadam

Vidēja termiņa prioritātes Tukuma novads 2028	VP1: Ieviesta vienota un atvērta pārvaldības sistēma, paplašināts pašvaldības sniegto e-pakalpojumu klāsts un nodrošināta aktīva sabiedrības iesaiste un līdzdalība	VP2: Kvalitatīvāks sakaru pārklājums, drošāka satiksmes infrastruktūra gājējiem un velotransportam, attīstīti zaļie risinājumi un mobilitātes punkti, nodrošināta labāka sasniedzamība starp novada teritorijām	VP3: Pašvaldības iestāžu, iedzīvotāju un infrastruktūras pielāgošana un izturētspēja pret klimata pārmaiņu izraisītajiem riskiem, ietekmes uz vidi mazināšana transportā un ēku energoefektivitāte	VP4: Līdzsvars starp iedzīvotāju vajadzībām un ietekmi uz vidi – kultūras un dabas vērtību saglabāšana un aktīvāka iesaistīšana ekonomikā, aprites ekonomikas principu pakāpeniska ieviešana	VP5: Attīstīti daudzveidīgi kultūras, sporta, veselības, sociālie un izglītības pakalpojumi	VP6: Uzņēmējdarbībai pielāgota un atbalstoša vide (teritorijas, telpas, risinājumi, konsultācijas, granti, līdzfinansējums), kas veicina darba vietu radīšanu
Latvija 2030 prioritātes						
Kultūras telpas attīstība Ilgtermiņa ieguldījumi cilvēkkapitālā	Sabiedrības aktīva iesaiste un līdzdalība vērtību saglabāšanā, pašiniciatīva ieguldījumi digitālo prasmju, kvalifikācijas paaugstināšanā			Kultūras vērtības, to saglabāšana un attīstība	Nemateriālā un materiālā kultūras mantojuma saglabāšana Kvalitatīvs un pieejams izglītības piedāvājums	Uzņēmējdarbības gara rosināšanas pašvaldības pasākumi
Paradigmas maiņa izglītībā					Pasākumi izglītības pakalpojumu uzlabošanā	
Inovatīva un eko-efektīva ekonomika		Sasniedzamības nodrošināšana aktīvai ekonomikai	Viedi risinājumi	Dabas, kultūras resursu iesaiste pievienotās vērtības radīšanā	Atbilstošas prasmes un zināšanas	Atvērta un sakārtota vide investīcijām
Daba kā nākotnes kapitāls			Klimata izraisīto risku mazināšana	Aprites ekonomikas principi ieviešana, dabas vērtību saglabāšana	Zināšanas un sabiedrības izpratne par dabas vērtībām	

Vidēja termiņa prioritātes Tukuma novads 2028	VP1: Ieviesta vienota un atvērta pārvaldības sistēma, paplašināts pašvaldības sniegto e-pakalpojumu klāsts un nodrošināta aktīva sabiedrības iesaiste un līdzdalība	VP2: Kvalitatīvāks sakaru pārklājums, drošāka satiksmes infrastruktūra gājējiem un velotransportam, attīstīti zaļie risinājumi un mobilitātes punkti, nodrošināta labāka sasniedzamība starp novada teritorijām	VP3: Pašvaldības iestāžu, iedzīvotāju un infrastruktūras pielāgošana un izturētspēja pret klimata pārmaiņu izraisītajiem riskiem, ietekmes uz vidi mazināšana transportā un ēku energoefektivitāte	VP4: Līdzsvars starp iedzīvotāju vajadzībām un ietekmi uz vidi – kultūras un dabas vērtību saglabāšana un aktīvāka iesaistīšana ekonomikā, aprites ekonomikas principu pakāpeniska ieviešana	VP5: Attīstīti daudzveidīgi kultūras, sporta, veselības, sociālie un izglītības pakalpojumi	VP6: Uzņēmējdarbībai pielāgota un atbalstoša vide (teritorijas, telpas, risinājumi, konsultācijas, granti, līdzfinansējums), kas veicina darba vietu radīšanu
Telpiskās attīstības perspektīva		Mobilitātes punkti, sabiedriskā transporta pieejamība		Ainavu un kultūrvēsturisko telpu saglabāšana un attīstība		Prioritāri attīstāmās teritoriju telpas
Inovatīva pārvaldība un sabiedrības līdzdalība	Digitalizācija, līdzdalība un sabiedrības pašorganizēšanās				Tālākizglītība un profesionālā pilnveide	Uzņēmēju iesaiste līdzdalības pasākumos, plānošanas procesos
NAP 2027 prioritātes						
Stipras ģimenes, veseli un aktīvi cilvēki	Kopienu veidošana, atbalsts iedzīvotāju iniciatīvām	Droša, attīstīta, vieda infrastruktūra	Pievilcīgi mājokļi	Dabas klātbūtne dzīves un darba vidē	Pieejami sociālie, veselības un atbalsta pasākumi, veselīga un aktīva dzīvesveida iespējas novadā	
Zināšanas un prasmes personības un valsts izaugsmei	Digitālās un citas prasmes sabiedrībai un pārvaldes speciālistiem			Kultūrizglītība, izpratnes veidošana par dabas un kultūras vērtībām	Kompetencēs balstīta izglītība, mūžizglītība	
Uzņēmumu konkurētspēja un materiālā labklājība			Mājokļu politika			Atbalsts un iespējas jaunajiem, mazajiem uzņēmējiem

Vidēja termiņa prioritātes Tukuma novads 2028	VP1: Ieviesta vienota un atvērta pārvaldības sistēma, paplašināts pašvaldības sniegto e-pakalpojumu klāsts un nodrošināta aktīva sabiedrības iesaiste un līdzdalība	VP2: Kvalitatīvāks sakaru pārklājums, drošāka satiksmes infrastruktūra gājējiem un velotransportam, attīstīti zaļie risinājumi un mobilitātes punkti, nodrošināta labāka sasniedzamība starp novada teritorijām	VP3: Pašvaldības iestāžu, iedzīvotāju un infrastruktūras pielāgošana un izturēspēja pret klimata pārmaiņu izraisītajiem riskiem, ietekmes uz vidi mazināšana transportā un ēku energoefektivitāte	VP4: Līdzsvars starp iedzīvotāju vajadzībām un ietekmi uz vidi – kultūras un dabas vērtību saglabāšana un aktīvāka iesaistīšana ekonomikā, aprites ekonomikas principu pakāpeniska ieviešana	VP5: Attīstīti daudzveidīgi kultūras, sporta, veselības, sociālie un izglītības pakalpojumi	VP6: Uzņēmējdarbībai pielāgota un atbalstoša vide (teritorijas, telpas, risinājumi, konsultācijas, granti, līdzfinansējums), kas veicina darba vietu radīšanu
Kvalitatīva dzīves vide un teritoriju attīstība	E-pakalpojumi, viedi risinājumi	Attīstīta infrastruktūra un sasniedzamība	Pielāgošanās klimata pārmaiņām, siltinātas ēkas	Zaļo zonu izveide pilsētās un kultūrvēsturisko ainavu saglabāšana rekreācijai un tūrismam		
Kultūra un sports aktīvai un pilnvērtīgai dzīvei Vienota, droša un atvērta sabiedrība	Efektīva kultūras un sporta pārvaldība Viedi risinājumi, pieejami sabiedrībai pieejami pakalpojumi, efektīva pārvaldības sistēma, nodrošināti e-pakalpojumi. Sabiedriskās kārtības un drošības pasākumi	Veloceliņi, takas, zaļā infrastruktūra aktīvai dzīvei Nodrošināts platjoslas interneta pārklājums, izbūvēta “pēdējā jūdze”	Energoefektīvas kultūras un sporta būves, saglabāti kultūras pieminekļi Tiek izmantoti videi draudzīgi risinājumi, pielāgojoties aprites ekonomikai, <i>zero waste</i> principu ievērošana, sabiedrības informēšana par radītajām klimata pārmaiņām un paredzamais uzvedības modelis	Kultūras mantojuma saglabāšana, attīstība un popularizēšana	Infrastruktūra, pasākumi aktīvai dzīvei, kultūras piedāvājuma daudzveidība, amatiermāksla	

Vidēja termiņa prioritātes Tukuma novads 2028	VP1: Ieviesta vienota un atvērta pārvaldības sistēma, paplašināts pašvaldības sniegto e-pakalpojumu klāsts un nodrošināta aktīva sabiedrības iesaiste un līdzdalība	VP2: Kvalitatīvāks sakaru pārklājums, drošāka satiksmes infrastruktūra gājējiem un velotransportam, attīstīti zaļie risinājumi un mobilitātes punkti, nodrošināta labāka sasniedzamība starp novada teritorijām	VP3: Pašvaldības iestāžu, iedzīvotāju un infrastruktūras pielāgošana un izturētspēja pret klimata pārmaiņu izraisītajiem riskiem, ietekmes uz vidi mazināšana transportā un ēku energoefektivitāte	VP4: Līdzsvars starp iedzīvotāju vajadzībām un ietekmi uz vidi – kultūras un dabas vērtību saglabāšana un aktīvāka iesaistīšana ekonomikā, aprites ekonomikas principu pakāpeniska ieviešana	VP5: Attīstīti daudzveidīgi kultūras, sporta, veselības, sociālie un izglītības pakalpojumi	VP6: Uzņēmējdarbībai pielāgota un atbalstoša vide (teritorijas, telpas, risinājumi, konsultācijas, granti, līdzfinansējums), kas veicina darba vietu radīšanu
Kurzemes plānošanas reģiona ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2030 ilgtermiņa attīstības prioritātes						
Konkrētām vajadzībām atbilstoša infrastruktūra	Digitālā infrastruktūra					Infrastruktūra uzņēmējdarbības attīstībai
Zināšanās balstīta ekonomika Pieejamas atbilstošas darba vietas/nodarbes	Pārvaldības un sabiedrības prasmes			Kvalitatīvs izglītības piedāvājums		Darba vietas visā novadā teritorijā
Efektīva resursu izmantošana	Efektīva resursu pārvaldība		Energoefektivitātes pasākumu ieviešana	Ilgtermiņa resursu izmantošana		Jaunu tehnoloģiju izmantošana
Pilnvērtīgas un sociāli funkcionālas dzīves vietas	Pakalpojumu līdzvērtīga pieejamība	Sasniedzamība, zaļā mobilitāte		Dabas resursi kvalitatīvai dzīves telpai		
Sadarbības tīklu veidošana un veselīgas konkurences veicināšana	Pārnovadu un starptautiskā sadarbība kapacitātes stiprināšanā	Starptautiskā sadarbība, pašvaldību sadarbības tīklu veidošana		Starptautiskā sadarbība dabas vērtību saglabāšanā	Starptautiskā sadarbība kultūras piedāvājuma dažādošanai pašvaldībā	

Vidēja termiņa prioritātes Tukuma novads 2028	VP1: Ieviesta vienota un atvērta pārvaldības sistēma, paplašināts pašvaldības sniegto e-pakalpojumu klāsts un nodrošināta aktīva sabiedrības iesaiste un līdzdalība	VP2: Kvalitatīvāks sakaru pārklājums, drošāka satiksmes infrastruktūra gājējiem un velotransportam, attīstīti zaļie risinājumi un mobilitātes punkti, nodrošināta labāka sasniedzamība starp novada teritorijām	VP3: Pašvaldības iestāžu, iedzīvotāju un infrastruktūras pielāgošana un izturētspēja pret klimata pārmaiņu izraisītajiem riskiem, ietekmes uz vidi mazināšana transportā un ēku energoefektivitāte	VP4: Līdzsvars starp iedzīvotāju vajadzībām un ietekmi uz vidi – kultūras un dabas vērtību saglabāšana un aktīvāka iesaistīšana ekonomikā, aprites ekonomikas principu pakāpeniska ieviešana	VP5: Attīstīti daudzveidīgi kultūras, sporta, veselības, sociālie un izglītības pakalpojumi	VP6: Uzņēmējdarbībai pielāgota un atbalstoša vide (teritorijas, telpas, risinājumi, konsultācijas, granti, līdzfinansējums), kas veicina darba vietu radīšanu
Vietas identitātes stiprināšana un vietas mārketinga	Novada zīmola un mārketinga kampaņas un pasākumi, sabiedrības iesaiste vietas mārketinga un identitātes pasākumos			Vietas identitātes stiprināšana caur tūrisma	Piederības izjūtas veicināšana izglītības, kultūras pakalpojumos	Vietas identitātes izmantošana uzņēmējdarbības procesos, informācijas pieejamība investīcijām
Uz iniciatīvu un atbildību balstīta ekonomika Integrēta uz vietu orientēta pārvaldība	Iedzīvotāju iesaiste lēmumu pieņemšanā			Atbildīga dabas resursu apsaimniekošana	Neformālo radošo kultūrvietu iniciatīvas	
Kurzemes plānošanas reģiona attīstības programma 2021–2027 vidēja termiņa prioritātes						
Dinamiskas zināšanas	Pārvaldes pielāgošanās pārmaiņu vadībai	Sabiedriskais transports, zaļie risinājumi			Iekļaujoša izglītība, vajadzībās balstīti sociālie pakalpojumi	
Izaugsmes ekonomika		Sasniedzamības nodrošinājums, kvalitatīvi ceļi visā novadā			Pakalpojumi atbilstoši iedzīvotāju vajadzībām	Atbalsts MVU

Vidēja termiņa prioritātes Tukuma novads 2028	VP1: Ieviesta vienota un atvērta pārvaldības sistēma, paplašināts pašvaldības sniegto e-pakalpojumu klāsts un nodrošināta aktīva sabiedrības iesaiste un līdzdalība	VP2: Kvalitatīvāks sakaru pārklājums, drošāka satiksmes infrastruktūra gājējiem un velotransportam, attīstīti zaļie risinājumi un mobilitātes punkti, nodrošināta labāka sasniedzamība starp novada teritorijām	VP3: Pašvaldības iestāžu, iedzīvotāju un infrastruktūras pielāgošana un izturēspēja pret klimata pārmaiņu izraisītajiem riskiem, ietekmes uz vidi mazināšana transportā un ēku energoefektivitāte	VP4: Līdzsvars starp iedzīvotāju vajadzībām un ietekmi uz vidi – kultūras un dabas vērtību saglabāšana un aktīvāka iesaistīšana ekonomikā, aprites ekonomikas principu pakāpeniska ieviešana	VP5: Attīstīti daudzveidīgi kultūras, sporta, veselības, sociālie un izglītības pakalpojumi	VP6: Uzņēmējdarbībai pielāgota un atbalstoša vide (teritorijas, telpas, risinājumi, konsultācijas, granti, līdzfinansējums), kas veicina darba vietu radīšanu
Zaļā un droša attīstība	Viedie risinājumi pārvaldības pakalpojumos				Kompetenču izglītība un prasmes	
Ilgtermiņa mobilitāte		Novada teritoriju sasniedzamība	Vides ietekmes mazināšana transportā			
Pievilcīga dzīves vide Sociālā iekļaušana	Visu sabiedrības grupu iesaiste līdzdalībā, kopienas aktivitātēs, pielāgoti pakalpojumi		Klimatneitralitātes programmas ieviešana Klimatneitralitātes principu ieviešana, mājokļu sakārtošana	Dabas resursu ilgtspējīga apsaimniekošana un iesaiste ekonomikā	Izglītošana par videi draudzīgu dzīvesveidu Sociāli iekļaujoši kultūras pasākumi	
Kultūras potenciāls	Efektīva kultūras pārvaldība		Kultūras ēku energoefektivitāte	Kultūras mantojuma saglabāšana un attīstība un iesaiste ekonomikā	Kultūras pasākumu daudzveidība, kultūras mantojuma saglabāšana un attīstība	Kultūras potenciāla iekļaušana tūrisma piedāvājumā, radošo industriju attīstība
Aktīva sabiedrība	Viedie ciemi, dažādas sabiedrības līdzdalības un iesaistes formas				Neformālo radošo kultūrvietu iniciatīvas	Sociālās uzņēmējdarbības attīstība

4.2 ATBILSTĪBA VIETĒJA LĪMEŅA PLĀNOŠANAS DOKUMENTIEM

Definējot Tukuma novada vidēja termiņa prioritātes, tika ņemti vērā 2021.gadā administratīvi teritoriālās reformas rezultātā apvienoto četru novadu plānošanas dokumenti – ilgtermiņa attīstības stratēģijas, teritorijas plānojumi, attīstības programmas, nozaru plānošanas dokumenti.

Ilgtermiņa attīstības stratēģijas:

- Tukuma novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija līdz 2033. gadam
- Kandavas novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2014–2033
- Engures novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013–2030
- Jaunpils novada ilgtspējīgas attīstības stratēģija 2013–2037

Tika analizētas attīstības vīzijas, stratēģiskais ietvars un telpiskā perspektīva, nodrošinot pēctecību šajos plānošanas dokumentos.

Atbilstība teritorijas plānojumiem:

- Tukuma novada teritorijas plānojums 2011.–2023. gadam
- Kandavas novada teritorijas plānojums 2011.–2023. gadam
- Engures novada teritorijas plānojums 2013.–2025. gadam
- Jaunpils novada teritorijas plānojums 2013.–2024. gadam

Spēkā esošie teritorijas plānojumi tika ņemti vērā, plānojot telpisko perspektīvu, nosakot rīcības un veicamos uzdevumus. Ņemot vērā, ka bijušajiem novadiem attīstības dokumenti tika izstrādāti laika posmā līdz 2016. gadam, saskaņotība ir vērtēta atbilstoši ilgtermiņa prioritātēm, jo izstrādes procesā paredzētā darbība tika plānota šīs attīstības programmas aktuālajā laikā – līdz 2030. gadam.

Attīstības programmas:

- Tukuma novada attīstības programma 2015.–2022. gadam
- Kandavas novada attīstības programma 2017.–2023. gadam
- Engures novada integrētās attīstības programma 2019.–2025. gadam
- Jaunpils novada attīstības programma 2019.–2025. gadam

Izstrādājot Tukuma novada jaunus plānošanas dokumentus, tika skatīti attīstības programmu pārskati un sasniegtais progress, nodrošināta darbību un projektu pēctecība jaunajā rīcību un investīciju plānā.

Tukuma novada vidēja termiņa prioritātes turpina aktuālās un pēctecīgās darbības, kuras tika paredzēts īstenot šajā periodā. Sasniedzamība un infrastruktūra, mājokļu politika, ekonomikas izaugsme, efektīva pārvalde - kā šī plānošanas perioda aktuālās vidēja termiņa darbības tiek papildinātas ar harmonisku dabas, kultūras vērtību saglabāšanu un, vienlaikus, aktīvu iesaisti uzņēmējdarbībā. Turpmāko gadu nozīmīgs virziens ir zaļais kurss un klimatneitralitāte.

5. tabula. Vidēja termiņa prioritāšu saskaņotība ar bijušā Tukuma novada, Kandavas novada, Jaunpils novada un Engures novada attīstības programmu stratēģiskajiem uzstādījumiem

**Bijušo novadu ilgtermiņa prioritātes un
jaunizveidotā Tukuma novada vidēja termiņa prioritātes**

Tukuma novads

- Mūsdienīga izglītība
- Daudzveidīgs mājokļu piedāvājums
- Aktīva daudzveidīga dažāda mēroga sadarbība
- Labvēlīga uzņēmējdarbības vide un augsta nodarbinātība
- Ērta transporta infrastruktūra un satiksme

Kandavas novads

- Izglītotas sabiedrības veidošana
- Veselīgas un sociāli drošas sabiedrības veidošana
- Sociāli aktīvas un kultūrbagātas sabiedrības attīstība
- Efektīvas publiskās pārvaldes nodrošināšana
- Uzņēmējdarbības un nodarbinātības sekmēšana
- Novada tēla popularizēšana un tūrisma uzņēmējdarbības vides uzlabošana
- Transporta infrastruktūras uzlabošana
- Kvalitatīvu komunālo pakalpojumu attīstība

Engures novads

- Integrēta attīstība un konkurētspēja
- Ilgtspējīga attīstība
- Augsta dzīves kvalitāte

Jaunpils novads

- Izaudzināt jaunu uzņēmīgu un pārliecinātu paaudzi
- Infrastruktūras un dabas līdzsvarota mīļiedarbība
- Mazās uzņēmējdarbības attīstība

Tukuma novads

- VP1: Ieviesta vienota un atvērta pārvaldības sistēma, paplašināts pašvaldības sniegto e-pakalpojumu klāsts un nodrošināta aktīva sabiedrības iesaiste un līdzdalība.
- VP2: Kvalitatīvāks sakaru pārklājums, drošāka satiksmes infrastruktūra gājējiem un velotransportam, attīstīti zaļie risinājumi un mobilitātes punkti, nodrošināta labāka sasniedzamība starp novada teritorijām.
- VP3: Pašvaldības iestāžu, iedzīvotāju un infrastruktūras pielāgošana un izturētspēja pret klimata pārmaiņu izraisītajiem riskiem, ietekmes uz vidi mazināšana transportā un ēku energoefektivitāte
- VP4: Līdzsvars starp iedzīvotāju vajadzībām un ietekmi uz vidi – kultūras un dabas vērtību saglabāšana un aktīvāka iesaistīšana ekonomikā, aprites ekonomikas principu pakāpeniska ieviešana.
- VP5: Attīstīti daudzveidīgi kultūras, sporta, veselības, sociālie un izglītības pakalpojumi.
- VP6: Uzņēmējdarbībai pielāgota un atbalstoša vide (teritorijas, telpas, risinājumi, konsultācijas, granti, līdzfinansējums), kas veicina darba vietu radīšanu.

Tukuma novada attīstības programmas un stratēģijas izstrādē ņemti vērā arī jaunizveidotā novadā apvienoto pašvaldību izstrādātie nozaru dokumenti, piemēram, plāni un koncepcijas:

- Tukuma novada ilgtspējīgas enerģētikas un klimata politikas rīcības plāns 2020.–2030. gadam;
- Tukuma novada kultūrvides attīstības plāns 2020.–2025. gadam;
- Tukuma pilsētas satiksmes organizācijas un drošības uzlabošanas, transporta infrastruktūras attīstības koncepcija 2017.–2023. gadam;
- Tukuma novada veselības veicināšanas stratēģija 2016.–2023. gadam;
- Durbes pils muzeja darbības un attīstības stratēģija 2016.–2023. gadam;
- Kandavas novada jaunatnes politikas attīstības plāns 2018.–2021. gadam;

- Kandavas novada pašvaldības sabiedrības veselības stratēģija “Veselīgs cilvēks – veselā novadā”;
- Veselības veicināšanas programma Kandavas novadam 2013.–2021. gadam;
- Kandavas novada muzeja darbības un attīstības stratēģija 2020.–2024. gadam.

Nozaru plānos un koncepcijās iekļautās rīcības, kuras ir aktuālas jaunajā plānošanas periodā, iekļautas Tukuma novada attīstības programmā. Tukuma novada attīstības programmā un stratēģijā noteiktās ilgtermiņa un vidēja termiņa prioritātes paredz saskaņot dabas aizsardzības, dabas resursu izmantošanas un novada attīstības intereses, tā, lai tiktu saglabātas teritorijas dabas vērtības. Izstrādes procesā ņemti vērā spēkā esošie īpašo dabas aizsardzības teritoriju apsaimniekošanas plāni – dabas parka “Abavas senleja” dabas aizsardzības plāns 2016.–2028. gadam, dabas parka “Engures ezers” dabas aizsardzības plāns 2011.–2025. gadam, Lielapsauju ezera apsaimniekošanas plāns 2019.–2029. gadam.

5 ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS UZRAUDZĪBAS KĀRTĪBA

5.1 ATTĪSTĪBAS PROGRAMMAS IEVIEŠANAS UZRAUDZĪBAS PĀRSKATS

Tukuma novada attīstības programmai 2022.–2028. gadam un Tukuma novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijai 2022.–2042. gadam būs vienota un kopīga uzraudzības un novērtēšanas kārtība. Katru gadu Tukuma novada pašvaldība apkopos aktuālos datus par pašvaldības virzību uz attīstības programmā un ilgtspējīgas attīstības stratēģijā nospraustajiem mērķiem.

Pašvaldības administrācijas Attīstības nodaļa apkopos datus un informāciju un sagatavos pārskatu par Tukuma novada ilgtspējīgas attīstības stratēģijas un attīstības programmas īstenošanu (turpmāk tekstā – Pārskats).

Pārskatā iekļaujams:

- virzības uz novada attīstības mērķiem apskats (apkopoti dati attīstības mērķus raksturojošiem rādītājiem un secināts, vai attīstības virziens saskan ar plānoto);
- teritorijas plānojuma aktualitātes un jaunie plānojumi (sniegts ieskats par veiktajiem teritorijas plānojuma grozījumiem, detālplānojumiem, lokālplānojumiem un tematiskajiem plānojumiem pārskata periodā);
- rīcības virzienu kopsavilkums (dati) par aktuālo situāciju un rezultāti (apkopoti dati par katra rīcības virziena ietvaros esošo pamata statistiku un par rezultatīvajiem rādītājiem, novērtēts, vai situācijas attīstības tendence atbilst plānotajam, kā arī norādītas rīcības virziena jomas aktualitātes valstī un reģionā);
- rīcības un investīciju plāna izpildes vērtējums (apvienotajā rīcības un investīciju plānā iepretim katram plānotajam pasākumam norādīta informācija par veikumu - vai darbība notiek, notiek daļēji, vai nenotiek, vai pasākums pabeigts). Attiecīgi šis izvērtējums tiks ņemts vērā rīcības un investīciju plāna aktualizācijai. Rīcības un investīciju plāna aktualizācija tiks veikta pēc nepieciešamības, bet ne retāk kā reizi gadā, nodrošinot saskaņotību arī ar pašvaldības budžetu;
- secinājumi par novada attīstību, par prioritāšu izpildi iepriekšējā pārskata gadā, kā arī priekšlikumi turpmākai darbībai, iekļaujot informāciju par nākamā gada prioritātēm, nepieciešamību veikt grozījumus kādā no pašvaldības attīstības plānošanas dokumentiem vai jauna plānošanas dokumenta izstrādes nepieciešamību.

Pārskats par iepriekšējo kalendāro gadu sagatavojams līdz kārtējā gada 31.janvārim un publicējams pašvaldības tīmekļa vietnē www.tukums.lv, informējot sabiedrību par Pārskata publicēšanu.

Vismaz reizi četros gados būtu veicama novada iedzīvotāju aptauja par apmierinātību ar pašvaldības sniegtajiem pakalpojumiem, aptaujas rezultātus iekļauj Pārskatā pie atbilstošiem mērķiem un rīcības virzieniem.

5.2 PRIORITĀŠU, RĪCĪBAS VIRZIENU NOVĒRTĒŠANAI VIDĒJĀ TERMIŅĀ SASNIEDZAMIE REZULTATĪVIE RĀDĪTĀJI

Rīcības virzienu novērtēšanai sasniedzamie rezultāti ir daļa no attīstības programmas uzraudzības kārtības. Sasniedzamo rezultātu definēšana nodrošina iespēju izvērtēt teritorijas attīstības progresu un attīstības programmas darbības laikā sasniegto.

6. tabula. Prioritāšu, rīcības virzienu novērtēšanai vidējā termiņā sasniedzamie rezultatīvie rādītāji

Rādītājs	Esošā situācija	Sagaidāmā tendence	Sagaidāmā vērtība uz 2028. gadu	Datu avots
RV1: Izglītība				
Pirmsskolas vecuma bērnu īpatsvars, kas apmeklē PII (tai skaitā privātās PII)	56% (2020.)	Pieaug	65%	Tukuma novada izglītības pārvalde
Centralizēto eksāmenu kārtotāju īpatsvars eksaktajās zinātnēs vidusskolās (fizikā, ķīmijā, bioloģijā) attiecībā pret obligātos eksāmenus kārtojošo skaitu	11% (2021.)	Pieaug	25 %	IZM
Bērnu un jauniešu ar speciālām vajadzībām īpatsvars, kas mācās vispārīgizglītojošajās mācību iestādēs un programmās no kopējā šādu bērnu un jauniešu skaita	60,9% (2021.)	Pieaug	65,0%	Tukuma novada izglītības pārvalde
9. klašu absolventu proporcija vispārējā un profesionālajā izglītībā vidējās izglītības pakāpē	53/47 (2021.)		50/50	Tukuma novada izglītības pārvalde
Izglītojamo skaits Kandavas Lauksaimniecības tehnikumā	735 (2021.)	Pieaug	825	Kandavas Lauksaimniecības tehnikums
Studentu skaits LU Tukuma filiālē	363 (01.09.2021)	Pieaug	400	LU Tukuma filiāle
25–64 gadus veci pieaugušie, kuri pēdējo 12 mēnešu laikā piedalījušies formālajā vai neformālajā izglītībā/mācībās	Nav datu	Pieaug	54%	Aptaujas dati
RV2: Kultūra un kultūrvide				
Publisko bibliotēku klātienes apmeklējumu skaits	113 136 (2020.)	Saglabājas	113 tūkst.	KM
Dalībnieku skaits amatiermākslas kolektīvos	2 596 (2020.)	Pieaug	2 900	KM
Apmeklējumu skaits novada muzejos un struktūrvienībās	77 208 (2020.)	Pieaug	120 tūkst.	KM

Rādītājs	Esošā situācija	Sagaidāmā tendence	Sagaidāmā vērtība uz 2028. gadu	Datu avots
Pasākumu apmeklējumu skaits novada kultūras centros	55 678 (2020.)	Pieaug	245 tūkst.	KM
Audzēkņu skaits profesionālās ievirzes mūzikas un mākslas skolās	917 (2020.)	Saglabājas	917	KM
RV3: Veselība un sports				
Ārstu skaits uz 10 000 iedzīvotājiem	13,1 (2020.)	Pieaug	19,7	SPKC
Priekšlaicīgi mirušo (t.i., nesusniedzot 65.g.v.) īpatsvars no visiem mirušajiem	21,7% (2020.)	Samazinās	18,0%	CSP
Sporta biedrību skaits	45 (2021.)	Pieaug	52	Pašvaldība
Audzēkņu skaits profesionālās ievirzes sporta programmās	1 033 (2020./2021.)	Pieaug	1 500	IZM
RV4: Sociālā aizsardzība				
Sociālā darba speciālistu skaits uz 1000 iedzīvotājiem	0,9 (2020.)	Pieaug	1,2	LM
Sabiedrībā balstītu pakalpojumu īpatsvars no visiem sociālajiem pakalpojumiem, pēc pakalpojumu saņēmēju skaita	89% (2020.)	Pieaug	93%	LM
Sociālos pabalstus saņēmušo personu īpatsvars kopējā pašvaldības iedzīvotāju skaitā	5% (2020.)	Nepieaug	5%	LM
Ģimeņu skaits ³ , kurās aug 3 un vairāk bērni līdz 18 gadu vecumam	2519 (2020.)	Pieaug	2600	Pašvaldība
Ģimeņu ar bērniem, kuras atzīstamas par trūcīgām un maznodrošinātām	382 (2020.)	Samazinās	370	Pašvaldība
Bērnu īpatsvars Sociālā dienesta redzeslokā esošajās ģimenēs	752 (2020.)	Samazinās	720	Pašvaldība
Bērnu īpatsvars institūcijā no visiem ārpusģimenes aprūpē esošajiem bērniem	6,4% (2020.)	Samazinās	4,0%	Pašvaldība
RV5: Pārvaldība un sadarbība				
Biedrību, nodibinājumu un fondu skaits	484 ⁴ (2020.)	Pieaug	+15%	Lursoft dati
Viedo ciemu skaits	2 (2020.)	Pieaug	Vairāk kā 3	Pašvaldības dati

³ Par ģimeni uzskata divas vai vairāk vienā mājoklī dzīvojošas personas (arī neregistrētu kopdzīvi un vientuļos vecākus ar bērniem).

⁴ Sabiedrisko organizāciju, biedrību un nodibinājumu sadalījums pa Latvijas novadiem/pilsētām, Biedrības un nodibinājumi, sabiedriskās organizācijas, Lursoft statistika

Rādītājs	Esošā situācija	Sagaidāmā tendence	Sagaidāmā vērtība uz 2028. gadu	Datu avots
Atbalstīto NVO projektu un iniciatīvu skaits gadā (finansējuma piešķiršanas gads)	15 (2021.)	Pieaug	20	Pašvaldības dati
Jauniešu 15–29 g. bezdarbnieku skaits, absolūtos skaitļos un % no kopējā bezdarba līmeņa	138/8,8% (2020.)	Samazinās	6%	NVA
Līdzdalības finansējums sabiedrības iniciētiem projektiem (skaits)	0 (2021.)	Pieaug	10	Pašvaldības dati
Reģistrēto noziedzīgo nodarījumu skaits	742 (2020.)	Samazinās	593	CSP
Noziedzīgo nodarījumu skaits uz 10 000 iedzīvotājiem	87 (2020.)	Samazinās	70	CSP
Ceļu satiksmes negadījumu skaits	282 (2020.)	Samazinās	197	CSDD
RV6: Uzņēmējdarbība				
Ekonomiski aktīvo uzņēmumu skaits uz 1000 iedzīvotājiem (komercsabiedrības un IK)	75 komersanti (2020.)	Pieaug	+10-15%	CSP
Pievienotā ekonomiskā vērtībā	185,2 milj. EUR (2017.)	Pieaug	230 milj. EUR	CSP
Bezdarba līmenis (% no darbaspējīgā vecuma iedzīvotājiem) vidēji gadā	5,8 % (2020.)	Nepieaug vai samazinās	5,5%	CSP
Vidējais bruto mēneša atalgojums	982 EUR (2020)	Pieaug līdz LV vidējam līmenim	Pieaug līdz LV vidējam līmenim	CSP
Pavadītās nakts tūrisma mītnēs	37 tūkst. (2020.)	Pieaug	50 tūkst.	CSP
Pievienotā vērtība izmitināšanas un ēdināšanas (tūrisms) nozarē	4,4 milj. EUR (2017.)	Pieaug	5,5 milj. EUR	CSP
Apskates objektu un aktīvās atpūtas apmeklētāju skaits	621,1 tūkst. (2020.)	Pieaug	680 tūkst.	TIC
RV7: Mobilitāte, satiksmes un sakaru infrastruktūra				
Valsts autoceļu ar cieto segumu īpatsvars, %	52% (2020.)	Pieaug	53%	CSP (TRG020)
Pašvaldības autoceļu ar cieto segumu īpatsvars, %	5% (2020.)	Pieaug	6%	CSP (TRG020)
Pašvaldības ielu ar cieto segumu īpatsvars, %	50% (2020.)	Pieaug	55%	CSP (TRG020)
Reģistrētā elektrotransporta vienības	7 (01.2020)	Pieaug	ne mazāk kā 250	CSDD dati

Rādītājs	Esošā situācija	Sagaidāmā tendence	Sagaidāmā vērtība uz 2028. gadu	Datu avots
Vilcienpāru skaits (<i>vilciena reiss turp un atpakaļ</i>) vidēji darba dienā, kas pienāk / atiet no Tukuma	13 (2021.)	Pieaug	15	VSIA Autotransporta direkcija
Jaunbūvētās vai pārbūvētās veloceļu infrastruktūras kopgarums, km gada beigās	22,9 (2020.)	Pieaug	30	Pašvaldības dati
Labiekārtoto vai jaunbūvēto reģionālas nozīmes mobilitātes punktu skaits	0	Pieaug	2	Pašvaldības dati
Labiekārtoto vai jaunbūvēto vietējās nozīmes mobilitātes punktu skaits	0	Pieaug	3	Pašvaldības dati
RV8: Vides infrastruktūra				
Kopējais pieslēgumu skaits centralizētajiem ūdensapgādes inženiertīkliem novadā	5090 (31.12.2021)	Pieaug	400 jauni pieslēgumi/ kopā 5490	Pašvaldība
Kopējais pieslēgumu skaits centralizētajiem kanalizācijas paštesces inženiertīkliem novadā	4517 (31.12.2021)	Pieaug	400 jauni pieslēgumi/ kopā 4917	Pašvaldība
Daudzdzīvokļu mājas, kur veikti energoefektivitātes pasākumi (kopējais skaits)	na	Pieaug	10 ēkas	Pašvaldība
Jaunu mājokļu skaita pieaugums pret 2020. gadu (jauni, atjaunoti)	na	Pieaug	300	Būvvalde
Pašvaldības ēku skaits, kur veikti energoefektivitātes pasākumi	na	Pieaug	7 ēkas	Pašvaldība
CO ₂ emisijas, tCO ₂ uz iedzīvotāju gadā	1,400 (2000.)	Samazinās	Mīnus 40%	Pašvaldība
Enerģijas patēriņš, MWh uz iedzīvotāju gadā	6,130 (2018.)	Samazinās	Mīnus 20%	Pašvaldība
Atkritumu dalītās vākšanas punkti (skaits)	220 punkti (2020.)	Pieaug	250	Pašvaldība